Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 287 | Łódź, Niedziela, 11 grudnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, יב כסלו תרצ"ג | № 287

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מיטינגען פון ענדעקישע סטודענטען

נעהמען אן א רייהע יודען-פיינדליכע רעזאלוציעס

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

מיט דער ערלויבניש פון די רעקטארען זע־נען היינט 1 א זייגער ביי־טאג פארגעקומען מיטינ־גען פון ענדעקישע סטודענטען אין אוניווערזיטעט, פאליטעכניקום און לאנדווירטשאפטליכער שול.

אומעטום זענען ארויסגעטרעטען די פיהרער פון די ענדעקישע סטודענטען. דער אינהאלט פון די רעדעס זענען געווען, אז די לעמבערגער גע־שעהענישען זענען אן ארגאניזירטע אקציע פון דער יודישער פרעסע און יודישע כלל-טוער, כדי ארויס צורופען אלגעמיינע אונרוהען אין לאנד, א סימן דערפון איז, אז א יודישער כלל-טוער האט נאך אין חודש מאי ערקלעהרט, אז אין הערבסט וועלען פארקומען אזעלכע געשעהענישען. דעריבער פאלט די גאנצע פעראנטווארטליכקייט פאר די געשעה־נישען אויף די יודען, און דער אנגענומענער רע־זאלוציע ווערט געפאדערט:

1) אדורכצופיהרען דעם עקאנאמישען באי־קאט אויף יודען.

2) איינפיהרען „נומערוס קלאוזוס" אין די הויכשולען.

3) פער'משפט'ן צום טויט די, וואס האבען דער'הרג'עט גראטקאווסקי'ן.

4) באפרייען די ארעסטירטע סטודענטען אין לעמבערג.

5) באשטראפען נישט בלויז די שולדיגע אין די געשעהענישען, נאר אויך די אוגטערהעצער.

* * *

די ארעסטירטע סטודענטען אין לעמבערג האבען ערקלעהרט א הונגער-שטרייק.

* * *

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

די דיסציפלינאר-קאמיסיע פון ווארשעווער אוניווערזיטעט האט ארויסגעגעבען צוויי אורטיילען אלס רעזולטאט פון די לעצטע געשעהענישען.

פאר ארויסרופען עקסצעסען דעם 29 נא־וועמבער איז אויסגעשלאסען געווארען אויף 2 יאהר דער סטודענט יעזשי וואזשניאק און אויף 6 חדשים דעם סטודענט מאשעווסקי.

ס'האט אויך אנגעהויבען צו ארבייטען די דיסציפלינאר-קאמיסיע אויפ'ן פאליטעכניקום, וועל־כע דארף בעטראכטען 30 פראצעסען. די אורטיי־לען וועלען ארויסגעטראגען ווערען די קומענדיגע וואך.

* * *

די היינטיגע לעמבערגער „כווילא" טיילט מיט, אז די יודען, וואס זענען ארעסטירט געווא־רען אין צוזאמענהאנג מיט דער ערמארדונג פון גראטקאווסקי'ן וועלען נישט געשטעלט ווערען פאר קיין שטאנד-געריכט.

ס'וועט נישט זיין קיין רעדוקציע פון די לוינען ביי די מלוכה-בעאמטע

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

דער פינאנץ-מיניסטער זאוואדזקי האט פאר א דעלעגאציע פון מלוכה-בעאמטע ערקלערט, אז די ידיעה וועגען דער געפלאנטער רעדוקציע פון די געהאלטען שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

וויטאס וועט היינט רעדען אויפ'ן הויפט-ראט פון דער פויערים-פארטיי

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש)

היינט האט זיך אנגעהויבען די זיצונג פון הויפט-ראט פון דער פויערים פארטיי. מ'האט זיך גערעכנט אויף וויטאס'עס א פאליטישע רעדע. ווי־טאס וועט אבער ערשט היינט רעדען.

היטלער נעמט איבער די לייטונג פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי

ב ע ר ל י ן, 10 (ספ. טעל.)

היינט איז פערעפענטליכט געווארען א בע־פעהל פון היטלער'ן, אז ער אליין נעהמט איבער די לייטונג פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער אר־גאניזאציע.

אלס פאליטישער לייטער איז אויפ'ן ארט פון שטראסער'ן בעשטימט געווארען ד"ר לעי.

ווי ס'זעהט אויס, האלט עס פאר א שפאל־טונג אין דער היטלער-פארטיי.

מארשאל פילסודסקי איז טארן

ט א ר ן, 10 (טעלעפאניש). היינט פארטאגס איז אנגעקומען מיט'ן ווארשאווער צוג קיין טארן דער מארשאל פילסודסקי. דער ציל פון דער רייזע איז א מלחמה-שפיל, וואס וועט דארט פארקומען.

ערשטע זיצונג פון סענאט

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) די ערשטע זיצונג פון סענאט וועט פארקומען פרייטאג דעם 16. ד. ח. 4 א זייגער.

מאנטאג — שטאנד-געריכט

ל ע מ ב ע ר ג, 10 (טעלעפאניש). אין אוקראי־נישע קרייזען איז דערהאלטען געווארען א ידיעה, אז די אנפאלער אויף דער פאסט אין גרודעק וועלען געשטעלט ווערען פאר א שטאנד-געריכט שוין דעם היינטיגען מאנטאג.

ס'ווערט געזוכט

א רעזשיסער

פאר אן'ארבייטער-סטודיע.

אפערטען אין אדמינ. פאר „ל. ק. ל." 5218

דרוש מורה עברי

בעל קוליפיקציה, בגמנסיה דתית-לאומית, בת שמונה מחלקות בלודז. ללמודים העבריים: דת, תנ"ך, גמרא, השפה העברית ודברי ימי ישראל. אפרטא להגיש אל העתון הזה בשביל „גמנסיה דתית-לאומית" 5216

אויפפאדערונג

צו די געליטענע פון „א. י. אסטראמאגילסקי"

אלע פעראינטערעסירטע ביי דער פירמע

„א. י. אסטראמאגילסקי"

פיעטריקאווער 17,

ווערען געבעטען צו קומען אין זייערע אייגענע אינטערעסען היינט, זונטאג, פינקטליך 3 נאכמ. אין לאקאל פון צענטער. האנדווערקער־פערבאנד, פאלודניאווא 4.

אכטונג, הוה-בעזיצער!

דינסטאג, דעם 13. ד. ח. פינקטליך 4 א זייגער נאכמ. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פאמארסקא 15

א אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) טעטיגקייטס-בעריכט; 2) קאסע-בעריכט; 3) שטעלער-פראגע; 4) פרייע פארשלאגען.

די פערוואלטונג

פון הוה-בעזיצער-פעראיין, פאמארסקא 15 5228

נאך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען שבת קודש געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער מיטגליד פון יודישען פליישער-פעראיין, פיעטריקאווער 24

נ"ע איטשע טערקא

(איטשע רבי'לע) אין עלטער פון 75 יאהר.

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 11 דעצעמבער 1932, 12 ביי־טאג פון טרויער-הויז פולנאצנא 14, ווערען אלע מיטגלידער אויפגעפאדערט צו קומען אפגעבען דעם נפטר דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג פון יודישען פליישער-פעראיין

פיעטריקאווער 24. 5220

א אינטעליגענטער יונגערמאן,

40 יאהר אלט, אהן פא־מיליע מיט א שעהנער האנדשריפט זוכט בעשעפ־טיגונג צו וואס עס זאל נישט זיין פאר א קליינעם געהאלט. געפל. אפערטען צו ריכטען אין אדמינ. אונטער ליטערע „L. P."

די בוכהאלטערס ווייסען

אז סאלידע האנדעלס ביכער און פיל-רובריטע טאג-ביכער צו זעהר נידריגע פרייזען אין א גרויסען אויסוואהל בעזיצט אויף לאגער די ספעציעלע ביכער-פאבריק

A. J. OSTROWSKI

55 Łódź, Piotrkowska 55

tel. 203-54,

בעמערקונג: ס'איז שוין ארויס דאס פעראינפאכטע האנדעלס-בוך, בעשטעטיגט דורכ'ן פינאנץ-מיניסטעריום פאר קלענערע האנדעלס- און אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען. אלע נעטיגע אינפארמאציעס און אויפקלערונגען ווערט ערטיילט אין יודיש. 5146

צו דער פערלאבונג פון אונזער פריינד

ה' פסח גראנקעוויטש

מיט ה' העניא קורץ

ווינשען מיר א הערצליכען מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט.

אפרים ווייס און פרוי,

צעשא גוטוויל. 5224

פעסטשטעלונג פאר דער עפענטליכקייט!!!

אין צוזאמענהאנג מיט דער אויפפאדערונג פון א געוויסען קארזשעץ, פל. וואלנאשטשי 11 געגען מיר, אז איך האב כלומרש אפגענומען זיין באהן-נאכנאהמע אויף 271 זל. ערקלער איך פאר דער עפענטליכקייט, אז דאס איז אן'אויסגעטראכטער ליגען. איך האב פאר איהם קיין שום געלד נישט אפגענומען און אין פאל, ווען ער וועט נישט צו־ריקציהען זיינע רכילות געגען מיר, וועל איך גע־צוואונגען זיין דעם ענין איבערצוגעבען אין געריכט.

מיט אכטונג

מ. מארקאוויטש

עקספעדיטאר פלאץ וואלנאשטשי 3 1219

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז צוליב דער בעקוועמליכקייט פון דער געהרטער קונדשאפט, האבען מיר געעפענט אויף

פיעטריקאווער 17, טעל. 131-42

א לאגער פון אונזער אפרעטור

דארט ווערען אנגענומען אלערליי בוימוואל-ווארען צום אפרעטירען

מיט אכטונג אפרעטור-אנשטאלט

ZACHARJASZ ZAROMB i S-ka

SENATORSKA 27, TEL, 131-41. 5151

וויכטיג נייעס פאר מחותנים!

אויב איהר האלט ביי חתונה מאכען אייערע קינדער. אוי בעהט נישט דינגען פריהער קיין זאל ביז איהר וועט נישט קומען צו־ערשט זעהען דעם פריש ערשטקלאסיגען רעמאנטירטען

ווארשאווער זאל, פאלודניאווא 36

וועלכער איז געווארען איינגעארדענט ספעציעל אויף חתונות און חינוך'ס און אויף פערשידענע פערוויילונגען אדער אויף פארציעס־חתונות אויף די בעסטע בעדינגונגען צו די צוגענגליכסטע פרייזן.

צו אינפארמירן זיך טעגליך פון 7 פרי—10 אוונד אין ווארש. זאל פאלודניאווא 36

גרויסע מלוכות פאדערעז אנ׳ענטפער

צי דייטשלאנד וועט זיך בעטייליגעז אין די ווייטערדיגע ארבייטעז פוז דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ

ג ע נ ף, 10 (ספ. טעל.)

נעכטען פארמיטאג האבען די פארשטעהער פון פראנקרייך, אמעריקא, ענגלאנד און איטאליען בעשלאסען צו פאדערען פון דייטשען פארשטעהער נויראט א שנעלען און קלארען ענטפער, צי דייטשלאנד איז גרייט זיך צו בעטייליגען אין די ווייטערדיגע ארבייטען פון דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ אויפ׳ן גרונט פון דער פארמול, וואס מען האט איהר פארגעלעגט (די פארמול זאגט: איינער פון די צילען פון דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ איז צו אנערקענען פאר דייטשלאנד און די אנדערע ענטוואפנונגס־מלוכות גלייכע רעכט אין די ראהמען פונם סיסטעם וואס גאראנטירט די זיכערקייט פאר אלע מלוכות).

נויראט האט געענטפערט, אז ער מוז קודם כל האבען א תשובה אויף צוויי פראגען:

1) צי דער פרינציפ פון גלייכבערעכטיגונג וועט אין דער קומענדיגער קאנווענץ פראקטיש אנגעווענדעט ווערען אין יעדער ריכטונג און צי דאס וועט טאקע זיין אן אויסגאנגס־פונקט אין דער קומענדיגער ארבייס פון דער קאנפערענץ בנוגע די ענטוואפנונגס־מלוכות. 2) צי דער אויסדרוק „סיסטעם וואס גאראנטירט די זיכערקייט פאר אלע מלוכות" נעמט אויך ארום די אלגעמיינע ענטוויקלונג אזוי ווי דאס איז אנערקענט געווארען דורכ׳ן פעלקער־בונד.

נויראט האט געגעבען דייטליך צו פערשטעהן, אז איהם געהט נישט וועגען ווערטער, נישט וועגען אנערקענונג פון פרינציפען, נאר וועגען מעשים. וועגען דערלויבען דייטשלאנד זיך צו בעוואפענען...

מיליטער־בונד פוז 4 מלוכות

איטאליעז, אונגארן, בולגאריעז און אלבאניעז

ק א נ ס א נ ט י נ א פ א ל, 10 (ספ. טעל.)

אין סאפיא איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון די גענעראל־שטאבען אין איטאליען, אונגארן, בולגאריען און אלבאניען.

ווי מיר דערוויסען זיך איז אויף דער קאנפערענץ אויסגעארבייט געווארען א פלאן פון נאהענטער צוזאמענארבייט פון די איטאלענישע, בולגארישע, אונגארישע און אלבאנישע ארמעען, אין פאל פון א מלחמה צווישען יוגאסלאוויען און רומעניען.

מינ. פאטעק נעהמט איבער

דעם אמט פוז אמעריקאנער אמבאסאדאר

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די דיפלאמאטישע פלאצובקא אין בוקארעשט נעהמט איבער ה׳ אַרצישעווסקי.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער נאמינאציע קומט דער פוילישער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן פיליפאוויטש צוריק קיין ווארשא און זיין ארט ווערט פערנעהמען דער פוילישער געזאנדטער אין מאסקווע פאטעק. דעם אמט אין מאסקווע נעהמט איבער דעפ. יוליאן לוקאשעוויטש פון וויען.

שווערע שטראפען אין ביאליסטאקער „ווארשאנט־פראצעס"

ביאליסטאק, 10 (טעלעפאניש). היינט האט זיך געענדיגט דער אזוי־גערופענער ווארשאנט־פראצעס: 4 יודען האבען בעקומען צו 7 יאהר שווערע תפיסה יעדער; 2 — צו 1 יאהר. די איבעריגע זענען בעפרייט געווארען.

יודיש טעאטער
„סקאלא"
שרודמיעסקא 15, טעל. 232-33

היינט, 9 אווענט ב שטורמישער ערפאלג! ב די גרעסטע סענסאציע!
די איינציגע יוד. אפערעטן־טרופע אין לאדז
די בעליבטע סובריטין
רעגינא צוקער
דער בעריהמטער ארטיסט
הערמאן פעניגשטיין
צוזאמען מיט׳ן גאנצן אנסאמבל
אין דעם סענסאציאנעלען העכסט שפאנענדען לעבענס־בילד אין 3 אקטען און 2 בילדער מיט געזאנג און טענץ
„צוליב א פרוי"
סענסאציאנעל! שפאנענד! אינטערעסאנט!

מארגן, מאנטאג, 9 אווענט
3־טע פאפולערע פארשט.
פרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל.
אויפ׳ן אלגעמיינעם פערלאנג צום 1־טן מאל אין „סקאלא"־טעאטער די פרעכטיגע אפערעטע
דער זיסער בחור
נייע הערליכע אויסשטאטונג!
גרויסער כאר און ארקעסטער!
בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

קליינע פאדאטקעס !!!
וועלען צאהלען פון ניי־יאהר אן סוחרים, וועלכע וועלען פיהרען האנדעלס־ביכער. איך פיהר שוין פיל יאהר ביי אייניגע פירמעס האנדעלס־ביכער, וועלכע ווערען קאנטראלירט און שטענדיג פון סקארב אנערקענט און די פירמעס צאהלען פאדאטקעס לויט די ביכער. איבערדעם דארפען סוחרים, וועלכע ווילען פון ניי־יאהר איינפיהרען ביכער, זיך ווענדען צו מיר. מיט אכטונג
ג. גרינבוים, קאנסטאנטינער 46
לינקע אפיצינע, 1־טער שטאק.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.

צו אלע פאליסען־בעזיצער!
די אלע, וועלכע האבען דורך מיר רעגיסטרירט די רוסישע פאליסען און האבען שוין בעקומען אויסגעצאהלט, ווי אויך די אלע, וועלכע צאהלען פאליסען און האבען צוליב סיבות אויפגעהערט צו צאהלען, קענען זיך ווענדען וועגען אלע ארט אינפארמאציעס. וועלכע ווערען ערטיילט בחנם טעגליך פון 9–11
צום אסעקוראציע־אינספעקטאר
ה. קאנסער, קאמיענא 9, טעל. 175-88.
בעמערקונג: איך נעהם אויך אן אסעקוראציע פאר פייער און גנבות אויף וואוינונגען, אויטאס און שויפענסטער.
4946

בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי
לאדז, אלט־שטאט 12.
חודש פונם יודישען בוך, ארגאניזירט לויט דער איניציאטיוו פון יודישען פען־קלוב אין פוילען
אין דער ביליגער רשימה געהען אריין העכער 1000 פון די בעסטע ביכער, די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט־ליטעראטור פון די בעדייטענדיגסטע פערלאגען. הנחה ביז 90 פראצ.
קומט און זעהט אדורך די רשימה פונ׳ם ביליגען ביכער־פערקויף און איהר וועט זיכער עפעס קויפען.
אלע ביכער זענען צו בעקומען אויך אין פראכט־באנד צום פרייז פון 1.50 גילדן.

Dr. med H. SZUMACHER
הויט און וענערישע קראנקהייטען
פיעטרקאווער 56, טעל. 148-62
נעהמט אן טעגליך פון $1^1/_2$ ביז $5^1/_2$ נאכמיטאג; זונטאג און אנדערע חגאות פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Dr. Wajnberg
ספעצ. פוז הארץ־און לונגען־קראנקהייטען
ציגעל־גאס 11, טעל. 126 02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, וענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4–8 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער־שוועכע בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד,
זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזען

אמיטאג פאר 1 זל.
גיט ארויס ביז 7 אווענד
פאר אינטעליגענץ
„בארדינ י"
פיעטריקאווער 43.

שיטלעז
מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען פרעשטקלאסיג און רעיעל אויסגעפיהרט
אויך אנדולאציע
ביי הערש,
סקווערא 15.

געבר. אינזש. א. און י. רוסאק
לאדז, בארוטאוויטש 47 טעל. 245 08
אפטיילונג:
בוכפיהרונג
אונטער לייטונג פון י. רוסאק
אבסאלווענט פון דער האנדעלס - אקאדעמיע
פיהרט אויס אלע ארט בוכהאלטעריע־ארבייטן
בוכהאלטעריע־ און פאדאטקאווע אינפארמאציעס.
אפטיילונג:
איבערזעצונגען
אונטער דער לייטונג פון אינזש.
א. רוסאק, געשוואוירענער איבערזעצער ביים קרייז־געריכט אין לאדז.
פירט אויס איבערזעצונגען און קארעספאנדענץ אין דער ענגלישער, פראנצויזישער, דייטשער איטאליענישער, רוסישער, יודישער און אנדערע שפראכען.

די נייע מאניז־שורע
פוז ב. ליבאוויטש
פאלודניאווא 36
הויבט אן א נייעם קורס, אבער נאר מיט יודישע געזעלשאפט לאנג און קורץ־געקליידעטע.
איינשרייבונגען פון שילערינס און שילער קומען פאר טעגליך פון 7 ביז 10 אווענד. שבת און זונטאג פון 11 פריה ביז 10 אווענד.
מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ־לעהרער
ב. ליבאוויטש.

פאר גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

אויגען־קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען־קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.
4091

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

נאך ווינער ארט
ארטאפעדישער אנשטאלט

בראטעזען, גארסעטען, א. ר.
טאפעדישע אפאראטען
אלער ארט. לייכטע פלאט־
פוס־איינלאגען נעגען פיס־
שמערצען אלס נאך גיפס־
אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81.

צאהן־ארצט
JAKÓB BOTWINIK
נארוטאוויטשא 13, טעל. 111-50
נעהמט אן טעגליך, אויך זונטאג און יו"ט פון 3 30 ביז 10 אוו.
צוגענגליכע פרייזען, פאר אונפערמעגליכע און ארבייטסלאזע — הנחות.

Dr. med. J. SCHORR
פון IWONICZ
ספעציאליסט
פאר הארץ און סקלעראזא־קראנקהייטן
וואוינט יעצט אין לאדז
גדאנסקא 11, טעל. 226-85
נעמט אן טעגליך פון 4–6 נאכמיטאג.
9876

Dr. med REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען
נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד,
זונטאג און יום־טובים פון 9 — 1 בייטאג.

די בעסטע און ביליגסטע קוועלע פון פעלץ־אויסארבייטונגען
איז נור אין בעקאנטען קירזשנער־אטעליער פון
י. שארית,
16 פיעטריקאווער 16
פעלץ־בעשטעלונגען און איבערארבייטונגען נאך די נייעסטע מאדעלען
צו די ביליגסטע פרייזען.

פוילישע נאטע צו אמעריקא

וועגען פראלאנגירן די דעצעמבער-ראטע, וואס פוילען דארף צאהלען די פעראייניגטע שטאטען

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר-רעספּאָנדענט). דער פוילישער אמבאסאדאר אין אַמעריקע פיליפּאָוויטש האָט איבערגעגעבען אַ נאָטע דער אַמעריקאנער רעגירונג וועגען דער פוילישער שטעלונג מכוח די מלחמה-חובות און בפרט וועגען די ראַטע, וואָס פוילען דאַרף בעצאָהלען דעם 15. דעצעמבער, אין דער נאָטע ווערט געזאָגט צוו. אַנד.: פוילען פערגעסט נישט וועגען דער פריינדשאַפטליכער מאַט פון אמעריקאנישען פאָלק, וועלכע האָט צוגעהאָלפען דעם פוילישען פאָלק איבערצוהאַלטען די שווערע טעג נאָכ'ן פערענדיגען די מלחמה, דורך געבען אויף קרעדיט לעבענס-מיטלען, מלבושים און מעדיקאַמענטען. דאָס אַרויס-וויקלען זיך פון דעם דאָזיגען חוב איז געווען דאָס שטענדיגע שטרעבען פון פוילען.

די פוילישע רעגירונג האָט געמאַכט אַלע אָנ-שטרענגונגען, כדי צו פערזיכערען דעם לאַנד גע-זונדע פינאַנציעלע יסודות. דאָס דערגרייכען דעם דאָזיגען ציל, איז געווען זעהר שווער, צוליבן פאַקט, אַז די פוילישע טעריטאָריע איז געווען פערניכטעט דורך דער מלחמה און דורך דעם אָקופּאַציע-מילי-טער. נישט קוקענדיג דערויף זענען די

מלוכה-פינאַנצען בהדרגה געבראַכט געוואָרען אין אָרדנונג

די וואַלוטע איז סטאַביליזירט ביי דער מיטהילף פון אמעריקאנישע קאַפּיטאַלען און אַ דאַנק דער פאָרזיכטיגער פּאָליטיק פון דער פוילישער רעגי-רונג, וועלכע האָט זיך געקענט צופּאַסען צו די פאָדערונגען פון וועלט-קריזיס, האָט זיך איהר איינ-געגעבען אויסצומיידען דאָס בעגרעניצען די פריי-הייט פון אויסלענדישע אויסצאָהלונגען, הגם עט-ליכע שכנות'דיגע מלוכות האָבען די דאָזיגע בע-גרעניצונגען איינגעפיהרט.

פוילען איז גרייט צו טון דעם מאַקסימום, כדי צו צאָהלען איהרע חובות. אָפּגעבענדיג זיך אַ חשבון פון דעם אמעריקאנישען פּראַקטישען חוש און אין דער איבערצייגונג, אַז די לאַסטען, וואָס פוילען האָט אויף זיך גענומען זענען צו שווער, בעט די פוילישע רעגירונג, אַז ביז ס'וועט נישט בעטראַכט ווערען דער אַלגעמיינער ענין פון די פוילישע חובות אין אמעריקא, זאָל פּראָלאָנגירט ווערען די ראַטע פון פּראָצענטער, וואָס דאַרף גע-צאָהלט ווערען דעם 15. דעצעמבער. ס'דאַרף אויך אָנגעוויזען ווערען, אַז

די פּראָצענטירונג פון די פוילישע חובות

בעטרעפט 3 און 3 און האַלב פּראָצענט, בעת די חובות פון אַ רייה אַנדערע מלוכות, וועלכע זענען מעהר פעהיג צו צאָהלען ווי פוילען, זענען פּראָ-צענטירט מיט אַ קלענערען צינזפוס, ביי מאַנכע דערגרייכט דער פּראָצענט ביז אַנ'אַכטעל.

דאָס צאָהלען איצט די ראַטע, וואָלט געקענט ברענגען מיט זיך שלעכטע פאָלגען פאַר דער סטרוק-טור און ווירטשאַפטליכער גלייכגעוויכט.

דער איצטיגער קריזיס האָט שווער געטראָפען פוילען אַלס אַנ'אַגראַר-לאַנד. די ירידה פון די לעבענסמיטעל-פרייזען האָט געמאַכט נישט-רענטאַ-בעל די פּראָדוקציע, פון וועלכער ס'זענען איבער 70 פּראָצענט פון דער פוילישער בעפעלקערונג. די דאָזיגע קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע האָט זיך נישט-גינסטיג אָפּגעשלאָגען אויף אַלע אַנדערע פּראָ-דוקציאָנס-צווייגען.

די פערדינסטען פון דער גרויסער מעהרהייט פון דער בעפעלקערונג זענען איצט קלענער

פון דעם, וואָס מ'קען אָננעהמען פאַר אַ מינימום-עקזיסטענץ. די פוילישע רעגירונג פיהרט אַ פּאָ-ליטיק פון שטאַרקער שפּאָרזאַמקייט. ס'איז פער-קלענערט געוואָרען די צאָהל בעאַמטע, ס'זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען אַמטען און 2 מיניסטעריומס. דאָס בעאַמטען-געהאַלט איז פערקלענערט געוואָ-רען פון 20 ביז 35 פּראָצענט. אַזוי אַרום זענען די אויסגאַבען פון דער מלוכה, וואָס האָבען אין יאָהר 1929[1930 בעטראָפען קרוב 3 מיליאַרד, רע-דוצירט געוואָרען ביז 2 מיליאַרד 200 מיליאָן. די הכנסות פאַלען, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ס'זענען שוין איינגעפיהרט געוואָרען נייע שטייערן. דער דעפיציט אין מלוכה-בודזשעט בעטרעפט 240 מיליאָן זל., וואָס צווינגט צו ווייטערדיגע אָפּ-שפּאָרונגען.

דאָס דערהאַלטען דעם בודזשעט-גלייכגעוויכט איז פאַר פוילען אַנ'אומבעדינגטע זאַך

צוליב'ן פעהלען פון קאַסע-רעזערווען

און דער אינערליכער סיטואַציע, וואָס ערלויבט נישט אויף דעקען די אויסגאַבען אויפ'ן וועג פון קרעדיט-אָפּעראַציעס, מיט וועלכע עס דיספּאָנירען די רעגירונגען אַנדערשוואו. די דאָזיגע אוממעגליכ-קייט איז אויך געקומען צוליב דעם, וואָס זענען אַרויסגעצויגען געוואָרען די קורצטערמיניגע אויס-לענדישע קאַפּיטאַלען, וועלכע האָבען געאַרבייט אין לאַנד. פוילען האָט נישט איינגעפיהרט קיין דעוויזען-בעגרעניצונגען.

דאָס דערהאַלטען די סטאַבילקייט פון דער וואַ-לוטע האָט פערלאַנגט און פערלאַנגט ווייטער אַ ווייטגעהענדיגע דעפלאַציע. אַ דאַנק דער דאָזיגער פּאָליטיק האָט באַנק-פּאָלסקי איינגעהאַלטען די סטאַטוט-מעסיגע פּראָפּאָרציע צווישען דער דעקונג און אומלויף, דערהאַלטענדיג דעם פּאַריטעט און די מעגליכקייט אויף דער צוקונפט צו בעצאָהלען די מלחמה-חובות. דאָס דערהאַלטען די דעקונג ווע-ניגסטענס אויף דער איצטיגער הויך, דאַרף גע-האַלטען ווערען פאַר אויסערדינגט, פאַר דערהאַל-טען די סטאַבילקייט פון דער וואַלוטע און מעגליכ-קייט צו דערהאַלטען די צוזאַמענאַרבייט מיט אויס-לאַנד. דאָס צאָהלען די סומע דעם 15. דעצעמבער, וואָלט געקענט ברענגען מיט זיך שלעכטע קאָנ-סעקווענצען.

צוליב דעם פולשטענדיגען אָפּשטעלען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער צירקולאַציע פון קאַפּיטאַ-לען קען פוילען באַר צאָהלען איהרע אויסלענ-דישע חובות דורך סחורות-עקספּאָרט.

דער עקספּאָרט האָט גרויסע שוועריגקייטען

די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען פוילען און אַמע-ריקא זעהען אויס אויף דעם אופן, אַז פוילען קויפט צעהן מאָל מעהר ווי זי פערקויפט. אין די יאָהרען 1927 און 1928 איז די סאַלדאָ לטובת אמעריקא גע-דעקט געוואָרען אַ דאַנק דעם צופלוס פון אַמע-ריקאנער לאַנג-טערמיניגע קרעדיטען. אַ בעדייטענ-דע ראָל אין פוילישען צאָהלונגס-בילאַנס האָט אויך געשפּילט די געלד-זענדונגען פון אמעריקאנער עמי-גראַנטען צו זייערע פוילישע קרובים.

זייט'ן יאָהר 1930 האָבען די אמעריקאנער קרעדיטען פאַר פוילען זיך אָפּגעשטעלט. די בע-גרענצונג פון דער עמיגראַציע קיין אמעריקא האָט אויך געבראַכט צום פאַלען פון די געלד-זענדונגען.

פון דעם אַלעם, וואָס איז דאָ געזאָגט גע-וואָרען איז קלאָר, אַז די נוצען פאַר די אמעריקא-נער בירגער ביים פּראָלאָנגירען די ראַטע וועלען זיין פיל גרעסער ווי די, ווען פוילען זאָל די ראַטע בעצאָהלען. די פוילישע רעגירונג האָפט, אַז די אמעריקאנער רעגירונג און קאָנגרעס וועלען די ראַטע פּראָלאָנגירען.

פּאַריז, 10 (ספּ. טעל.).

די אמעריקאנער רעגירונג האָט געענטפערט מיט אַנ'אָפּזאָג אויף די צווייטע נאָטע פון ענג-לאַנד און פראַנקרייך וועגען פּראָלאָנגירען די דע-צעמבער-ראַטע פון די מלחמה-חובות.

פּאַריז, 10 (ספּ. טעל.).

אַזוי ווי ענגלאַנד האָט בעשלאָסען צו צאָהלען די ראַטע פון 15. דעצעמבער, האָט די פראַנצויזי-שע רעגירונג זיך אָפּגעזאָגט פון איהר פּראָיעקט איבערצוגעבען דעם ענין צום האַאַגער-טריבונאַל, און בעשלאָסען צו צאָהלען די ראַטע צו אמעריקא.

דער אטענטאט אויף הלל זלאטאפאלסקי

אנגעזעהענער כלל-טוער שווער-פערוואונדעט - דער מערדער האט זיך דערשאסען

פּאַריז, 10 (ספּ. טעל.).

דאָנערשטאָג אינדערפריה איז אין זיין ביוראָ אין פּאַריז דערשאָסען געוואָרען דער בעקאַנטער יידישער כלל-טוער און ציוניסטישע פּערזענליכקייט הלל זלאָטאָפּאָלסקי.

עס איז געווען אַרום אַ זייגער דריי-פערטעל צעהן אינדערפריה. הלל זלאָטאָפּאָלסקי איז נאָך נישט געווען אין ביוראָ. איז אַריינגעקומען דער לאַנג-יעהריגער דירעקטאָר פון דער פאַבריק, לעאָן לעוועל און געפרעגט די אַנוועזענדיגע מאַשין-שריי-בערין דעני און דעם בוכהאַלטער טערוועלאַ, ווען זלאָטאָפּאָלסקי וועט קומען? זיי האָבען איהם גע-ענטפערט, אַז ער וועט געוויס באַלד קומען, ער זאָל אַביסעל וואַרטען. דערויף האָט לעוועל בע-מערקט מיט אַ שמייכעל: — איך וועל וואַרטען, ווייל עס האַנדעלט זיך וועגען אַ זעהר וויכטיגע זאַך.

ווען הלל זלאָטאָפּאָלסקי איז אין אַ פּאָר מינוט אַרום אָנגעקומען, האָט זיך דער מערדער מיט איהם בעגריסט געוויינליך העפליך און דערקלערט, אַז ער דאַרף זיך דורכשמועסען מיט איהם וועגען פער-שידענע האַנדעלס-ענינים.

ה' זלאָטאָפּאָלסקי, וועלכער איז גראָד געווען פערנומען, האָט איהם געבעטען, אַז ער זאָל צו-וואַרטען אַ פּאָר מינוט.

עס האָט געדויערט — דערצעהלען די בע-אַמטע — אַ דריי מינוט. מ'האָט געהערט זלאָטאָ-פּאָלסקיס שטים, ווי ער פרעגט דעם דירעקטאָר:— אַלזאָ, וואָס לייגט איהר פאָר? באַלד דערויף האָבען זיך געהערט צוויי שאָסען, וועלכע האָבען אָפּגע-הילכט איבע'ם גאַנצען לאָקאַל. איידער זיי האָבען בעוויזען אַריינצולויפען זעהען, וואָס עס איז דאָרט געשעהען, האָט זיך באַלד דערהערט נאָך אַ שאָס.

ווען מ'האָט געעפענט די טיר, האָט מען גע-טראָפען דעם אַלטען זלאָטאָפּאָלסקין ליגען ביים שטוהל, אויף וועלכען ער איז פריהער געזעסען. מיט די לעצטע כוחות האָט ער ווייזענדיג אויפ'ן מערדער, וואָס איז געלעגען:

— ער האָט מיך געשאָסען! ער האָט מיך דער-מאָרדעט. לויפט נאָך מיין זוהן, טעלעפאָנירט צו יעפּראָוקינען און ביידיטשען.

די צוויי בעאַמטע האָבען באַלד געמאָלדען דער פּאָליציי און דער גיכער הילף. דער קרבן ווי אויך דעם מערדער האָט מען באַלד איבער-געפיהרט אין שפּיטאַל „באָזשאָן", וואו עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז הלל זלאָטאָפּאָלסקי האָט בעקומען צוויי קוילען אין בויך. די קוילען זענען באַלד דורך דער צווייטער זייט צוריק אַרויס און מ'האָט באַלד געמוזט דעם חולה צוויי מאָל אָפּע-רירען. נעכטען ביז אַ זייגער 7 אין אָוונד איז זלאָטאָפּאָלסקי געווען ביים בעוואוסטזיין. ער איז שטאַרק אָפּגעשוואַכט און האָט גרויסע היץ.

דער האַר פון שפּיטאַל ה' מאַרשאַק האָט ערקלערט, אַז הגם די אָפּעראַציעס זענען פול-שטענדיג געלונגען און עס איז נישטאָ קיין גע-פאַהר פאַר קיין שום קאָמפּליקאַציעס, איז אָבער דאָך אַלץ אָפּהענגיג דערפון, צי דאָס האַרץ וועט אויסהאַלטען דעם ערשטען מעת-לעת.

דער מערדער לעוועל, וואָס האָט זיך אַ-ייגענע שאָסען אַ קויל אין שלייף און איז אויך אָנגעפיהרט געוואָרען, אין דעם זעלבען שפּיטאַל — איז נעכטען אין אָוונד געשטאָרבען.

בעת דער רעוויזיע אין זיינע מלבושים האָט מען געפונען אַ צווייטען אָנגעלאָדענעם רעוואָלווער און אַ בריף צו דער פּאָליציי, אין וועלכען ער דער-צעהלט, אַז ער איז געקומען מיט דער כוונה צו דערשיסען הלל זלאָטאָפּאָלסקין, זיין זוהן און דעם בוכהאַלטער טערוועלאַ, וועלכע זענען אַלע זיינע גרעסטע שונאים.

מען איז איבערצייגט, אַז דער מערדער איז נישט געווען ביים קלאָרען פערשטאַנד.

אַזעלכע סימנים פון משוגעת פלעגט ער גאַנץ אָפט אַרויסווייזען, אַזוי איז איהם אַ צייט צוריק איינגעפאַלען אַ משוגעת צו פאַרבען זיך די האָר. און נישט קוקענדיג, וואָס ער איז שוין געווען אַלט 74 יאָהר, האָט ער זיך אָפּגעפאַרבט די האָר אויף רויט. בכלל פלעגט ער אָפט מאַכען אַנ'איינדרוק פון אַ נישט נאָרמאַלען מענשען. ער האָט זיך געקענט צוקריגען מיט אַ מענשען, שפּעטער זיך מיט איהם קושען און אַ מינוט שפּעטער איהם דראָהען, אַז ער וועט איהם דערשיסען ווי אַ הונד...

דער עלטערער ברודער פון הלל זלאָטאָפּאָלסקי, ה' מענדעל זלאָטאָפּאָלסקי האָט איבערגעגעבען אינ-טערעסאַנטע פּרטים, וואָס זענען זעהר כאַראַקטע-ריסטיש פאַרן פּאָרגעפאַל, וואָס זיין ברודער האָט געהאַט אַ טאָג פריהער.

עס איז געווען דינסטאָג אין אָוונד. ביידע ברידער זלאָטאָפּאָלסקיס און דער משולח פון לו-באַוויטשער רבין, ה' גרינבערג, זענען געזעסען און דיסקוטירט, וועגען דעם נייעם העברעאישען בוך, „משנה חבד", וואָס הלל זלאָטאָפּאָלסקי האָט דערהאַלטען פון דעם העברעאישען שריפטשטע-לער און פּעדאַגאָג ש. י. בונין (אַ לאָדזער).

דאָס געשפּרעך האָט זיך פערצויגען ביז שפּעט אין אָוונד, ווען זיי האָבען זיך שוין אויפגעהויבען צו געהן, רופט זיך פּלוצלונג אָן הלל זלאָטאָפּאָל-סקי צו זיין ברודער — איך האָב דיר גאָר פערגע-סען צו זאָגען וועגען דעם אויסטערלישען חלום, וואָס עס האָט זיך מיר היינטיגע נאַכט געחלומ'ט: דער טאַטע איז צוגעקומען צו מיר און מיך גע-פרעגט, וואָס איך טו עפּעס? איך האָב געענט-פערט, אַז כ'האָב איין זאָרג, וואָס כ'קען מיך נישט דעצידירען אַראָפּצונעהמען פון וואַנד אַ בילד פון אַ געוויסען רבין. דערויף האָט מיר דער טאַטע געענטפערט: רעד נישט אַזעלכע נאַרישקייטען, דו האָסט וויכטיגערע זאַכען און האָט זיך שטאַרק צולאַכט....

— און הגם — דערצעהלט אונז ה' מענדעל זלאָטאָפּאָלסקי — איך האָב איהם געגעבען ווירקען, אַז ער זאָל זיך אַרויסשלאָגען די נאַרישע חלומות פון קאָפּ און נישט טראַכטען וועגען דעם, האָב איך אָבער בעמערקט, אַז ער טראַכט בסדר וועגען חלום און האָט עפּעס געהאַט אַ שרעקליך פּאָרגע-פיהל, אַז ס'וועט מיט איהם עפּעס שלעכטס גע-שעהען.....

בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים

האט אנגעהויבען בעטראכטען דעם בודזשעט

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש)

פרייטאָג האָט אָנגעהויבען איהר אַרבייט די בודזשעט-קאָמיסיע פון סיים.

צו ערשט איז בעטראַכט געוואָרען דער פּאָר-שלאָג פון די ענדעקעס אויפצופאָדערען די רעגי-רונג, זי זאָל אין משך פון 4 וואָכען אָנווייזען, וואָס פאַראַ בעשטעלונגען זי האָט שוין געמאַכט אויפ'ן חשבון פון בודזשעט אויפ'ן קומענדיגען יאָהר.

דער פּאָרשלאָג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דאַן איז מען צוגעטרעטען צו די בודזשעטען פון סיים און סענאַט. דער בודזשעט פון סיים מאַכט אויס 6 מיליאָן מיט 64 טויזענט זל. 85 פּראָצענט דערפון מאַכען אויס די דעפּוטאַטען-דיע-טעס, דאָס איבריגע — די אַדמיניסטראַציע קאָסטען פון סיים. פון די 912 טויזענט, וואָס זענען בע-שטימט אויף דעם דאָזיגען צוועק, גייט 531 טוי-זענט אויף סיים-פּערסאָנאַל. דער היי-יאָהריגער סיים-בודזשעט איז גרעסער ווי דער פאַריאָהריגער, ווייל דער סיים-מאַרשאַלעק האָט געפונען, אַז עס איז איצט די פּאַסיגסטע צייט צו מאַכען פאַר דער סיים-וואַך... נייע מונדירען.

בעת דער דעבאַטע זענען אַ רייה ענדעקישע דעפּוטאַטען אַרויסגעטראָטען געגען דער טענדענץ צו בעשעפטיגען אין סיים אויסשליסליך „אייגענע" מענשען. עס איז דערציילט געוואָרען דערביי אַ פאַל, מיט אַ סיים-אָנגעשטעלטער, וואָס האָט אַמאָל אין די צאַרישע צייטען אין משך פון 10 יאָהר געאַרבייט אין דער פּעטערבורגער דומע און האָט אויך אין פּוילישען סיים געאַרבייט 9 יאָהר מיט 9 חדשים און איז מיט אַ יאָהר צוריק, צוליב פּאָלי-טישע מאָטיווען, בעזייטיגט געוואָרען פון איהר פּאָסטען דריי חדשים פאַר דעם ווי זי האָט גע-זאָלט בעקומען רעכט אויף עמעריטור. דעפּ. טראַמפּ-טשינסקי האָט פאָרמולירט די פראַגע אַזוי: „די סיסטעם וועלכע הערשט אין סיים, איז-די מלוכה-קאַסע בלויז פאַר דער סאַנאַציע".

די סאַנאַציע-דעפּוטאַטען זענען געשטאַנען אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז די בודזשעט-קאָמיסיע האָט נישט קיין רעכט צו מישען זיך אין פראַגען וועגען צונעהמען און אָפּזאָגען בעאַמטע פון סיים-פּערסאָנאַל.

דער בודזשעט איז אָנגענומען געוואָרען.

מיט'ן סענאַט-בודזשעט איז עס געגאַנגען נאָך גיכער. אייניגע דעפּוטאַטען האָבען אָנגעוויזען אַז צוליב די 12 טעג אין יאָהר וועלכע עס „אַר-בייט" דער סענאַט, לוינט זיך נישט אויסצוהאַלטען אַ ספּעציעלע ביוראָ. די טעכנישע צוגרייטונגס אַרבייט פאַר'ן סענאַט קען זעהר לייכט אויספיהרען די סיים-ביוראָ.

אַנדערע דעפּוטאַטען האָבען זיך געוואונדערט צוליב וואָס ווערט אויסגעהאַלטען ביים סענאַט אַ ספּעציעלע עקספּערטען-ביוראָ, וועלכע פילט אויס פערשידענע צוגרייטונגס-אַרבייטען פאַר די סענאַטאָ-רען. די הערן סענאַטאָרען זענען גאַרנישט אַזוי איבערלאָדען מיט אַרבייט, זיי זאָלען אַליין נישט קענען צוגרייטען פאַר זיך די נויטיגע מאַטעריאַלען.

דער בודזשעט איז אָנגענומען געוואָרען אָהן ענדערונגען.

Dr. med.
W. Eychner
אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4
(נעבען קינאָ „טשאַריי") טעל. 134-72

לאָדז.
11 דעצעמבער 1932

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
11 דעצעמבער 1932

די אָפּאָזיציע
און דער סיים

וויטאָס איז נישט קיין סאָציאַל-טעאָרעטיקער, גאָר אַ געניטער אָבסערוואַטאָר, אַ גוטער טאַקטי-קער און פּראַקטיקער. קוקענדיג אויף דעם, וואָס עס טוט זיך ביי אונז אָפּ, האָט ער פערשטאַנען, אַז אויב די סאַנאַציע וועט אַמאָל ביי אונז פאַלען, וועט עס פאָרקומען לגמרי נישט לטובת דעם נאַ-ציאָנאַליזם, נאָר פאַר עפּעס אַנ'אַנדער אָרדנונג, וועלכע ער אַליין קאָן נאָך דערווייל נישט בע-שטימען. וויטאָס איז נישט קיין פילאָסעמיט, פער-קעהרט, ער האָט הינטער זיך אַ בפירושע אַנטי-סעמיטישע פערגאַנגענהייט. ער איז אָבער צו ספּריטנע אויף צו גלויבען, אַז דער אַנטיסעמיטיזם וועט אין פוילען לעזען וועלכע עס איז נישט אַל-געמיינע פראַגע, זאָל זיין אַפילו די פראַגע וועגען איבערגעהען פון דער מאַכט פון דער סאַנאַציע צו דער ענדעציע. ער זעהט אויסגעצייכענט, אַז פון איין זייט צוקלאַפּט די בעזיצענדע קלאַסען סיי אין שטאָט, סיי אין דאָרף דער שטרייט צווישען דער סאַנאַציע און דער ענדעציע, פון דער אַנדע-רער זייט די נאַציאָנאַליטעטען-קאַמפען צווישען די פּאָליאַקען און די יודען און די אוקראַינער א.אַ.וו. ביי די דאָזיגע בעדינגונגען קאָן די צוקונפט, אפשר שוין די גאָר נאָהענטע, נישט געהערען צו דער בורזשואַזיע. און אַזוי ווי וויטאָס איז אַ מענש מיט אַמביציעס, וואָס ס'איז גיריג נאָך מאַכט, זוכט ער אַ בעפרידיגונג פון זיינע אַספּיראַציעס ביי אַנ'אַנדער קאָניונקטור.

ביי וועלכער: וויטאָס איז צו געשיקט, כדי גאָר דער צייט צו עפענען זיינע קאָרטען. אָבער איין קאָרט האָט ער שוין געעפענט. ער איז פאַר פערלאָזען דעם סיים און פאַר אַ בלאָק פון די לינקע גרופּירונגען אין קאַמף געגען דער איצטיגער רעגירונג. דאָס פערלאָזען דעם סיים דורך דער אָפּאָזיציע בעזיצט אין דער געשיכטע פון פּאַרלאַ-מענטאַריזם א קלאָהרען אויסדרוק. דאָס בעדייט, אַז די אָפּאָזיציע פערלאָזט דעם וועג פון קאַמף דורך רעדעס און פאַרשלאַגען און געהט אַריבער צו אַ דירעקטער אַקציע. צי וועט זיין פּראָיעקט ווערען אָנגענומען? עפּעס ווערט אָט דער איינציג קאָנקרעטער טייל פון זיינע ערקלערונגען נישט דיסקוטירט אין דער לינקער פּרעסע. ביזוויליגע זאָגען שוין, אַז עס געהט דאַ וועגען מאַטעריעלע אינטערעסען. נישט קוקענדיג דערויף, וואָס וויטאָס טרעט אַזוי דרייסט אַרויס פאַר ענטאייגענען די פריצים אָהן אויסקויף, איז ער אַליין אַ פּריץ און ער קאָן זיך ערלויבען זיך אָפּצוזאָגען פון די ריעטעס. דאַגעגען די אַנדערע פאַרשטעהער פון די פּויערים און פון פּראָלעטאַריאַט קאָנען נישט איצט אין דער צייט פון מאַסענהאַפטיגער אַרבייטסלאָ-זיגקייט זיך דערויף ערלויבען.

אָבער אין פּרינציפּ איז וויטאָס גערעכט. די קאָנסעקווענטע אָפּאָזיציע, וועלכע האַלט אין איין בעהויפּטען, אַז דער איצטיגער סיים האָט נישט קיין שום בעדייטונג, אַפילו אַלס טריבונע אויף בעהעריג צו קריטיקירען די רעגירונג, קאָן נישט אין אַזאַ סיים פערבלייבען. זי מוז נאָכמאַכען די איטאַליענישע אָפּאָזיציע, וועלכע איז אַוועק פון פּאַרלאַמענט נאָכ'ן אויסברוך פון דער פאַשיסטישער רעוואָלוציע. ווען די אָפּאָזיציע וואָלט אַלזאָ, געגען די אויספיהרונגען פון אַזאַ מעסיגען פּאָליטיקער ווי וויטאָס, אַפילו געבליבען אין סיים, וואָלט זי געגען איהר ווילען געגעבען אַנ'אונטערשטיצונג דער סאַנאַציע. דערפאַר טאַקע האָט די „גאַזעטאַ פּאָל-סקאַ" אַזוי שטאַרק זיך אָנגעכאַפּט אָן דעם אָנזאָג פון וויטאָס'ן און זי רופט אויס: געהט אייך געזונדהייט!

דאַגעגען האָט זיך נישט אויף קיין שפּאַס דערשראָקען די ענדעציע, וועלכע האָט אין דער ערקלערונג פון וויטאָס'ן וועגען ענטאייגנונג אָהן אויסקויף געוואָלט זעהן אַ טעות, אָדער אַ מיס-פערשטענדניש, אַז עס איז שווער אָנצונעהמען, דאָס אַ פּאָליטישע פּאַרטיי, וועלכע קעמפט פאַר דער קאָנסטיטוציע פון יאָהר 1921, זאָל וועלען איצט די דאָזיגע קאָנסטיטוציע אומוואַרפען. און אָט די קאָנסטיטוציע זעהט דאָך פאָראויס ענטשעדיגונג אין פאַל פון ענטאייגנונג.

די ענדעציע אין שוץ פון דער קאָנסטיטוציע! צי קאָן זיין אַ מעהר קאָמיש בילד? און צי פער-וועהרט נישט די קאָנסטיטוציע אָנצופאַלען מיט שטעקענס אויף די מיטבירגער? און צי „דעמאָנ-סטראַציעס" פון דער אינטעליגענץ, וואָס גיבען דער אונטערוועלט אַ געלעגענהייט צו ראַבירען — דאָס איז נישט קיין ענטאייגענונג אָהן ענטשעדיגונג? די ענדעציע ווייזט אויס דערמאָנט זיך נישט, אַז אין רוסלאַנד נאָך דער מלחמה האָבען די פּויערים אָנ-געהויבען צו פּראָקלאַמירען דעם אַזוי גערופענעם „טשאַרני פערעדיעל". דאָס הייסט טאַקע ענטאייגע-נונג אָהן ענטשעדיגונג, אויסטייטשענדיג, אַז אויב דער צאַר אַליין הייסט ראַבעווען איין טייל פון די „עקספּלואַטאַטאָרען", טאָ פאַרוואָס זאָל מען נישט טאָרען ראַבעווען די אַנדערע אויך?

די ערקלערונגען פון וויטאָס'ן דאַרף מען נישט צושרייבען קיין צו גרויסע בעדייטונג. דער „פּריץ", וועלכער הייסט ענטאייגענען די פריצים, איז אַנ'ערשיינונג פון אַזאַ אויסנאַהמווייזען אידעאַליזם, וועלכען עס איז שווער צו געפינען אין אונזערע מאַטעריאַליסטישע צייטען. מעגליך, אַז דאָס איז נישט מעהר ווי אַ טאַקטיק, וואָס האָט דעם ציל צו פערסטראַשען די פריצים, וועלכע גרופּירען זיך אַרום דער סאַנאַציע. אָבער אויב די אנשואונגען פון וויטאָס'ן דריקען אויס די שטימונגען, וואָס הערשען אין דאָרף, רופט דער דאָזיגער בליק אַרויס ערנסטע רעפלעקסען. ווייל מען דאַרף גע-דענקען, אַז בעת איצט זאָגט וויטאָס אָן דעם אונ-טערגאַנג פון קאַפּיטאַליזם, האָט ער אין זיין בראָשור פון פאַר זעקס יאָהר ערקלערט דעם באַנ-קראָט פון פּאַרלאַמענטאַריזם. און אָט די צוויי פערבינדונגען זאָגען אָן עפּעס זעהר און זעהר דראָהענדיגעס.

(ק"ן)

בויעט אַ יודיש לאַנד
דאָס איז איצט די אויפגאַבע פון די דייטשע יודען
אַזוי שרייבט דר. חיים זשיטלאָווסקי

אין אַנ'אַרטיקעל וועגן דער לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד אין צוזאַ-מענהאַנג מיט דער פערשפּרייטונג פון ווילדסטען היטלעריסטישען אַנטיסעמיטיזם שרייבט דער גרויסער יודישער דענקער און פּובליציסט דר. חיים זשיטלאָווסקי אין „ניו-יאָרקער „טאָג".

די איצטיגע יודישע לאַגע אין דייטשלאַנד איז נאָר דער שאַרפסטער און דער בולטסטער אויס-דרוק פון יענער צוקונפט, וואָס ווערט אַנגעגרייט פאַר אונז אומעטום, אין אַלע קאַפּיטאַליסטישע לענ-דער. אומעטום ווערען מיר א י ב ע ר י ג ע: אי ווי הענדלער, אי ווי אינדוסטריעלער, אי ווי גייסטיגע אַרבייטער, אי ווי האַנד-אַרבייטער. די יודישע לאַ-גע אין דייטשלאַנד שטעלט מיט זיך פאָר אין אַ קאָנצענטרירטער פאָרם די יודישע לאַגע איבער גאַר דער וועלט. דאָס דאַרפען די דייטשע יודען איינזעהן. אין אָט דער ריכטונג דאַרף זיך אַ קעהר טון זייער געדאַנק. עס דאַרף זיי קלאָר ווערען, אַז אין תוך זענען זיי נאָר אַ טייל פון דעם גאַנצען יודישען פאָלק, — אַ טייל, וואָס האָט אין אַ משך פון איבער הונדערט יאָהר געשפּילט די ראָלע פון אונזער אַוואַנגאַרד. זיי האָבען אויפגעהויבען די פאָהן פון פערלייקענען די יודישע נאַציאָנאַליטעט. זיי האָבען אומעטום אויפגעפלאַמט אין אונז די האָפענונגען אויף דער „אַסימילאַציע" און „עמאַנ-סיפּאַציע". זיי האָבען געוויזען דעם גאַנצען פאָלק דעם נייעם וועג. און זיי, ווי דער אַוואַנגאַרד, זע-נען איצט די ערשטע דערגאַנגען ביז צום סוף פון דעם וועג, די ערשטע אַראָפּגעשטירצט פון דער שווינדלענדיגער הויך אין דעם טיפסטען אָפּגרונט.

וואָלטען זיי אָט דעם אמת איינגעזעהן, וואָלט פאַר זיי קלאָרער געוואָרען זייער חוב, דער חוב וואָס ליגט אויף יעדען אַוואַנגאַרד. זיי דאַרפען די ערשטע נעהמען די איניציאַטיווע אַרויפצוגעהן אויף אַ נייעם וועג, וואָס זאָל ברענגען די פולע רעטונג נישט נאָר זיי אַליין, נאָר אויך דעם גאַנצען פאָלק וואָס איז פערפיהרט געוואָרען דורך זיי.

ס'איז נישט אמת, אַז מיר קענען נישט אויפ-בויען אַנ'אייגענעם חשוב'ן לעבען אין אַנ'אייגענעם יודישען לאַנד. ס'איז נישט אמת, אַז דער געדאַנק פון אַנ'אייגענעם יודישען לאַנד פאַר'ן גאַנצען יו-דישען פאָלק, וואָס נויטיגט זיך אין איהם ווי אין לעבען, איז אַנ'„אוטאָפּיע". נישטאָ אַזעלכע „היסטאָ-רישע געזעצען" און „סטיכישע פּראָצעסען", וואָס זאָלען געהן להיפוך צו יענעם געדאַנק. נישטאָ אַזעלכע אומשטענדען, — עקאָנאָמישע, פּאָליטישע, סאָציאַלע, קולטורעלע, — וואָס זאָלען מאַכען אומ-מעגליך זיין פערווירקליכונג. דאָס פּראָבלעם פון אַ יודיש לאַנד איז דאָס פּראָבלעם פון אַ מאַסען-קאָלאָ-ניזאַציע, וואָס זאָל פערוואַנדלען מדבריות אין אַ מענשליכען ישוב דורך יודישע הענד, דורך יודי-שען קאַפּיטאַל, דורך יודישע גייסטיגע קרעפטען, — מיט דער הילף און אונטערשטיצונג פון די נישט-יודישע פעלקער.

מדבריות זענען דאַ גענוג. ארץ-ישראל „און די שכנישע לענדער" וואַרטען אויף זייער אויפבוי. ס'איז נישט נויטיג איצטער צו לאָזען זיך אין לענ-דער-זוכעניש ערגיץ וואו אַנדערש. מיליאָנען יודי-שע הענד אין מזרח-איירעפּע אַליין וואָלטען גע-בענטשט די שעה, ווען זיי וועלען קענען אויסאַר-בייטען זייער חיונה אין אַנ'אייגענער היים. די נישט-יודישע פעלקער, — דאָס קענען מיר אויך אָנ-נעהמען מיט דער גרעסטער זיכערקייט, — וואָלטען מיט נאָך מעהר התלהבות געדאַנקט דעם אויבער-שטען, ווען מיר וואָלטען זיך בעפרייט פון זיי און זיי — פון אונז. דער אויפבוי פון אַנ'אייגענעם לאַנד הענגט אָפּ פון אונז אַליין. אונז פעהלט אָבער איצטער די גרויסע איניציאַטיווע פון אַ אַנ'ערנסטע גרופּע מענשען, אַ בעוואָפענטער מיט וויסען, מיט פינאַנציעלען זשעני, מיט קוראַזשירטען אונטערנעה-מונגס-גייסט. גראַד אַזאַ גרופּע איז די דייטשע יו-דענשאַפט. און גראַד די גרופּע איז איבט אין אַזאַ לאַגע, אַז קיין אַנדערער אויסוועג פאַר איהר אוי-סערגעוועהנליכער שאַפונגס-קראַפט אויף אַלע פעל-דער פון דער מענשליכער קולטור איז בפועל ממש נישטאָ.

דאָס הייסט נישט, אַז זי וואָלט דערביי זיך געדאַרפט אָפּזאָגען פון דעם קאַמף פאַר איהרע מענשליכע רעכט, פאַר יענע רעכט מוזען מיר קעמ-פען אומעטום וואו מיר זענען. דאָס איז אונזער חוב צו אונז אַליין, ווי מ ע נ ש ע ן. דאָס הייסט אויך נישט, אַז מיר זאָלען ערגעץ-וואו אָפּשטעלען אונזער קאַמף פאַר אונזערע נאַציאָנאַלע רעכט און אונזערע בעשטרעבונגען אויסצובויען אונזער איי-גענעם נאַציאָנאַלען לעבען אומעטום וואו מיר וואוינען, און פערבעסערען אונזער אַלגעמיינע לאַגע אויף די ערטער. דאָס איז אונזער חוב צו אונז אַליין, ווי י ו ד ע ן. אָבער דאָס הייסט, אַז די בע-מיהונגען צו דערשלאָגען זיך צו אַנ'אייגענעם לאַנד מיט דער הילף פון די פעלקער, וואָס קאָנען גע-וואונען ווערען פאַר אָט דעם ציל, מוזען אַוועקגע-שטעלט ווערען אויף ד ע ם ע ר ש ט ע ן פ ל אַ ן. אָט די בעמיהונגען וואָלטען איצט שוין בשום אופן נישט געווען קיין שטער פאַר אונזער מענשליכען און נאַציאָנאַלען קאַמף אויף די ערטער, נאָר גראַד אַ שטאַרקער אימפּולס, וואָס וועט אונז אַרויסרייסען פון אונזער איצטיגער לעטאַרגיע און ווידער אויפ-ברויזען אונזערע כחות צום קאַמף אויף אַלע פראָנטען.

די איניציאַטיווע פון דער דייטשער יודענ-שאַפט, ווידער אַוועקצושטעלען פאַר אונז און פאַר דער וועלט דעם פּראָבלעם פון אונזער פולער בע-פרייאונג אין אַנ'אייגענעם יודישען לאַנד, וואָלט געעפענט אַ ניי קאַפּיטעל אין דער געשיכטע פון אונזער פאָלק, מיט אַ סך גרעסערע אויסזיכטען אויף אַנ'ערפאָלג, איידער די וואָס דער מאָדערנער ציו-ניזם פערמאָגט.

אָט דאָס איז וואָס דער אמת פון דער גאַנ-צער יודישער געשיכטע פערלאַנגט איצט פון דער דייטשער יודענשאַפט; און אָט דאָס איז וואָס זי וואָלט געקאָנט אַרויסקריגען פון איהם. ווען זי וואָלט געהאַט דעם מוט און די קראַפט צו קוקען איהם אויג אין אויג.

פּאָליאַקען און יודען מוזען זיין אָפּגעטיילט
דורך אַ מויער פון האַס און אונצוטרוי, אַז נישט וואַקסט דער באָדען פאַר ד'ר יודיש-באָלשעוויסטישער אַגיטאַציע
אַזוי פּרעדיגט דער אָרגאַן פון דער ענדעציע

מיט אַ קורצער צייט צוריק איז דער פיה-רער פון דער ענדעציע ראָמאַן דמאָווסקי אַרויס-געטרעטען אויף די שפּאַלטען פון דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" מיט אַנ'ענטדעקונג, וואָס האָט אי-בערראַשט די יודישע עפענטליכקייט. ביז דעמאָלט זענען מיר געווען געוואוינט די ענדעציע זאָל די יודען בעשולדיגען אין פערשפּרייטען קאָמוניזם אין דער גאַנצער וועלט און ספּעציעל אין פוילען, דאָס וואָרט זשיד האָט זיך שוין אַליין געבונדען מיט'ן וואָרט באָלשעוויק. און דאַ איז פּלוצים גע-קומען דמאָווסקי און האָט צושטערט דעם האַרמאָ-נישען בנין. ער האָט גאָר אויפגעוויזען, אַז די יודען זענען די ערשטע אימפּעריאַליסטען אין דער וועלט, אַז אין אַלע לענדער דינען זיי די אינטערעסען פון גרויס-קאַפּיטאַל פאַר זיינע אימ-פּעריאַליסטישע צוועקען.

אַלזאָ, אויס מיט דער לעגענדע פון יודישען באָלשעוויזם? ניין. אין דעם ענדעקישען מוח בינ-דען זיך ביידע בעגריפען גאַנץ לייכט און שטע-רען נישט איינער דעם אַנדערען. אין נעכטיגען נומער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" געפינען מיר אַ לייט-אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערט בענייט די אַלטע טעאָריע וועגן דער דעמאָראַליזירענדיגער יודיש-קאָמוניסטישער ווירקונג. געטון ווערט דאָס אין שייכות מיט די אַקטועלע אויפגאַבען פון שלאָגען יודען: געוויסע קרייזען פון דער סאַנאַציע האָבען זיך אָנגענומען פאַר דער יודישער קושיוודע און זענען אַרויסגעטרעטען געגען דער נויטווענדיגקייט די יודען צו שלאָגען. בעווייזט אַלזאָ דאָס ענדעקי-שע בלאַט, אַז דאָרט, וואו פּאָליאַקען בראַטעווען זיך מיט יודען, דאָרט טרעט צום בולט'סטען אַרויס די יודישע השפּעה, דאָרט ווערט די פּוילישע יו-גענד בעזונדערס אינטענסיוו בעאיינפלוסט דורך די באַצילען פון יודישען באָלשעוויזם.

מען דאַרף קיינמאָל נישט פערגעסען, שרייבט דאָס העץ-בלאַט אין וואָסער גרויסער מאָס די גאַנצע קאָמוניסטישע בעוועגונג איז א פּראָדוקט פון יודישען גייסט און פון דער יודישער מענטאַ-ליטעט. איז דאָך דער ערשטער ראַט פון די פאָלקס-קאָמיסאַרען אין רוסלאַנד בעשטאַנען לכל-הפחות אין אַכציג פּראָצענט פון יודען.

די צייטונג פיהרט דאַן דורך אַנ'אונטער-שיד צווישען צוויערליי באָלשעוויזמען: דער ערשטער איז אַ ספּעציפיש-רוסישער: אָט דער באָל-שעוויזם ווערט בענוצט בלויז פאַר'ן אינערליכען געברויך פון רוסלאַנד. דאַגעגען דער צווייטער סאָרט, דער „אַלגעמיין-מענשליכער", דער אינטער-נאַציאָנאַלער, אָט דער וואָס שטאַמט פון מאַרקס אידעאָלאָגיע, דער איז אַ יודישער און ווערט בע-נוצט פאַר אויסלענדישען עקספּאָרט, פאַר אַגי-טאַציע אין אויסלאַנד. אַז יודען זענען ווירקליך אין זייער גרעסטען טייל קאָמוניסטיש — דאָס פאָדערט נישט קיין גרויסע בעווייזען, עס איז גענוג זיך צו בעקענען מיט די פּאָליציייאישע כראָ-ניקעס, פון וועלכע עס איז צו זעהען, אַז ספּעציעל אין פוילען פערנעהמען די לייטענדע פּאָסטענס אין דער קאָמוניסטישער בעוועגונג אַלס פיהרער און אַגיטאַטאָרען נישט קיין אַנדערע ווי די יודען. זיי אַגיטירען עס צווישען די מאַסען אַרבייטסלאָזע, זיי וואַרפען עס די לאָזונגען פון קאַמף און קלאַסען-האַס. זיי פערשפּרייטען די סוגעסטיע פון קאָמוניזם אין דער ליטעראַטור דורך זייערע פאַרשטעהער, ווי ברונאָ יאַשיענסקי, וואַט א. א.

די קאָמוניסטישע אַגיטאַציע פון די יודען האָט דאָרט ערפאָלג, וואו צווישען די יודען און די פּאָליאַקען איז נישט פערהאַן קיין מויער פון אונצוטרוי און אונוויליען, דאָרט וואו יודען און קריסטען זענען חברים, דאָרט האָט דער אַרגומענט פון קאָמוניזם אַ גינסטיגען באָדען. דערפון איז נאַטירליך געדרונגען, אַז די אויפגאַבע דאַרף זיין צו זייהען, וואָס מעהר האַס און אונצוטרוי צווישען די ביידע געזעלשאַפטען, צווישען די יודען און די פּאָליאַקען.

נישטאָ וואָס צו זאָגען — אַנ'אמת קריסטלי-כע מאָראַל.

(ען)

Dr. med. **H. ŁUBICZ**

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה-

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32

נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוועגד. זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

דער טויטער זאנגוויל

איז א קרבן פון א לעבעדיגען שווינדעל אין לאנדאן

שוין א פאר וואכען, אז לאנדאן רודערט זיך מיט א גרויסען ספיריטואליסטישען סקאנדאל פון א זעהר אינטערעסאנטען כאראקטער.

דער איצטיגער סקאנדאל אין לאנדאן איז אינטערעסאנטער נאך דערמיט וואס צווישען די אויפדעקער פון דעם שווינדעל געפינט זיך א צאהל הויך־קולטורעלע ענגלישע ספארטסלייט, לארדען און מארקיזען. אויך דער „גייסט־פערמיטלער", וועמען די הויכע אריסטאקראטען האבען געפאקט ביי דער האנט מיט זיין שווינדעל, איז נישט קיין אבי־וועד. אויך ער טראגט דעם טיטעל „סער" און איז א רייכער דענטיסט מיט א ברייטער קענטשאפט אין די הויכע פענסטער פון לאנדאן'ס טיטולירטער אריסטאקראטיע. זיין נאמען איז סער דזשאן מייערס. ער איז א מיטעליעהריגער מענש, א גוטהאלדיגער אנהענגער פון ספיריטואליזם און אליין א מאהענטער מחותן מיט די גייסטער פון א סך פערשטארבענע גרויסע לייט, צווישען זיי אויך מיט'ן גייסט פון ישראל זאנגוויל.

אזוי באהויפט איז דזשאן מייערס געשטאנען צו די גייסטער פון יענער וועלט, און אזא בריה אויף ארויסצורופען גייסטער איז ער געווארען, אז ער האט בעקאנט אפילו די ארויסגערופענע גייסטער פאטאגראפירען — און מאקע אויף איין בילד מיט לעבעדיגע מענשען. אזא מין פאטאגראפיע האט ער אויך געמאכט מיט ישראל זאנגוויל.

אזוי איז עס געגאנגען ביז ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק — ביז מאיערס האט מיט זיינע מופתים אויף אט דעם אומגעוועהנליכען געביט פון פאטאגראפיע דערוועקט א חשד ביי א צאהל ענגלישע ספארטסלייט פון זעהר הויכע ייחוס.

אזא איינער איז דער ענגלישער מארקיז דאנעגאל. איהם האבען אינטערעסירט ביידע זאכען, סי ספיריטואליזם און סי פאטאגראפיע; און אז ער האט געהערט פון די נסים ונפלאות, וואס דער לאנדאנער דענטיסט, סער דזשאן מאיערס, בעווייזט מיט פאטאגראפיע אויפ'ן געביט פון ספיריטואליזם, האט ער, גאנץ נאטירליך, זיך שטארק פאראינטערעסירט מיט אט דעם ענין. ער האט געוואלט דערגעהן, ווי אזוי געלינגט עס דעם פאטאגראפישען אפאראט צו פאטאגראפירען א גייסט פון א בר־מנן.

ער האט, קודם כל, אויפגערופען א צאהל פון די גרעסטע עקספערטען אין פאטאגראפיע אין לאנדאן און האט זיך מיט זיי בעראטען, ווי אזוי אנצוהויבען אט די אויספארשונג. צו די עקספערטען האט ער אויך צוגעצויגען עטליכע פריינט פון זיין אייגענעם קרייז, מענשען וואס זענען אויך, פונקט ווי ער, געווען פעראינטערעסירט צו דערגעהען דעם אמת וועגען מאיערס'עס וואונדער, און, ווי ער, האבען זיי אויך געהאט א ידיעה אין דעם ענין פאטאגראפיע.

זיי אלע, צוזאמען מיט נאך עטליכע פאכקענער, האבען אפגעהאלטען א קאנפערענץ אונטער'ן פאר־זיץ פון מארקיז דאנעגאל און האבען אויסגעארבייט א פלאן, ווי אזוי דורכצופיהרען די בעגעהרטע אויס־פארשונג. די ערשטע זאך האט מארקיז דאנעגאל עפענטליך אנגעבאטען מאיערס'ן א בעלוינונג פון הונדערט פונט שטערלינג, אויב ער וועט קאנען בעווייזען זיין קונץ דורך אן אנדער אפאראט און אנדערע פאטאגראפישע פלאטען.

מאיערס האט דעם אנבאט נישט אנגענומען. ער האט זיך ארויסגעדרעהט מיט דעם תירוץ, אז קיין פרעמדער אפאראט וועט „אפשר" טאקע נישט אויפכאפען א געשטאלט פון אן ארויסגערופענעם גייסט. צווייטענס, האט מאיערס געטענה'ט, מוז ער אליין טאן די ארבייט פון פאטאגראפירען א גייסט. דער דאזיגער ענטפער פון מאיערס'ן האט נאך מעהר פערשטארקט דעם פערדאכט אויף איהם, אבער דער מארקיז און זיינע חברים האבען נישט אפגעלאזט.

אנהאלטענדיג ווייטער דעם פריינדליכען טאן אין זייערע אונטערהאנדלונגען מיט מאיערס'ן האר־בען די אביסעל פערגרינגערט זייער פאדערונג. זיי האבען געטענה'ט: מאיערס פאבריצירט דאך נישט אליין די פלאטען, וואס ער בענוצט פאר זיין פאטאגראפישען אפאראט; ער בעקומט זיי דאך גרייטע פון דער פאבריק, זאל ער זאגען, וואסערע פלאטען ער בענוצט, וועט דער מארקיז און זיינע פריינד איהם ברענגען א קאנווערט מיט די פלאטען פערמאכט און פערזיגעלט, ווי זיי קומען פון דער פאבריק. נאר וואס דען — אריינשטעלען די פלא־טען אין אפאראט זאל נישט מאיערס אליין, נאר אדער דער מארקיז אדער איינער פון זיינע חברים; דאס פאטאגראפיר'ען דעם גייסט — דאס וועט מען שוין לאזען מאיערס'ן טאן אליין, אזוי ווי ער פערלאנגט דאס.

דעם דאזיגען צווייטען אנבאט האט דער מא־קיז געמאכט מאיערס'ן נאכדעם ווי דער מארקיז און א פאר אנדערע פון דער גרופע האבען זיך שוין געהאט נאך מעהר איבערצייגט, אז דא שטעקט עפעס א שווינדעל. זיי האבען בלויז גע־זוכט צו דערגעהן, וואו ליגט דער שווינדעל פון מאיערסעס קונץ צו פאטאגראפירען גייסטער.

ביים מארקיז און זיינע חברים איז איצט דערביי שוין מעהר קיין ספק נישט געווען, אז מאיערס איז א שווינדלער. מען דארף איהם בלויז טאקען ביי דער האנד אזוי, אז ער זאל זיך נישט קאנען ארויסדרעהען. אט דערפאר האבען זיי איהם געמאכט דעם צווייטען אנבאט, וואס מיר האבען דערמאהנט פריהער; דעם אנבאט, אז זיי זאלען קו־מען צו זייערע א סעאנס מיט א פרישען קאנווערט פערזיגעלטע פלאטען, פון דעם מין, וואס ער נוצט, און אז אין זייער אנוועזנהייט זאל ער די פלאטען אריינשטעלען אין זיין אפאראט און אויף זיי פאר־טאגראפירען די גייסטער, וואס ער וועט ארויסרופען בעת דעם סעאנס. דעם דאזיגען אנבאט האט מאר־יערס שוין נישט געקאנט צוריקווייזען. האט ער איהם אנגענומען — און דערמיט אונטערגעשריבען זיין אייגענעם אורטייל, וואס האט איהם איצט געשטעמפעלט פאר דער וועלט פאר א ליגנער און שווינדלער.

דער מארקיז און זיינע חברים האבען, איי־דער זיי זענען אוועק מיט די נייע פלאטען צו מאיערס'ן אין סטודיא, פריהער אפגעטון אזויגס, אויף וואס מאיערס האט זיך נישט גערעכט: זיי האבען פריהער גאנץ פארזיכטיג געעפענט דעם פערזיגעלטען שווערצען קאנווערט פלאטען, און האר־בען אלע פלאטען, א האלבען טוץ, געצייכענט מיט א פערבארגענעם צייכען אויף א שפיץ פון יע־דער פלאטע בעזונדער. דערנאך האבען זיי דעם קאנווערט צוריק פערזיגעלט אזוי קונציג, אז די פאבריק אליין וואלט קיינמאל נישט דער־קענט, אז דער קאנווערט איז שוין איינמאל געעפענט געווא־רען. געקומען צו מאיערס'ן אין סטודיא, האבען שוין דער מארקיז און זיינע חברים שטרענג גע־וואכט אויף יעדען קעהר און ווענד פון דעם „מכשף" מאיערס. די ערשטע פאר פלאטען האט דער מארקיז אליין, ווי ס'איז געווען אפגעמאכט מיט מאיערסן, אריינגעשטעלט אין מאיערס'עס אפא־ראט. נאר פלוצים האט זיך עפעס איין פלאטע פער־האלטען און נישט געקאנט אריין אין דעם אפאראט. עס פערשטעהט זיך, אז דאס האט דער מארקיז או־מישבע געמאכט אזא אנשטעל, כדי צו בעטען מאי־ערס'ן, אז ער זאל פרובען אליין אריינשטעלען די איבעריגע פלאטען. דאס אלץ איז געטון גע־ווארען אין דעם טונקעלען צימער, וואו עס איז געשטאנען דער אפאראט. מאיערס האט זיך נישט געלאזט לאנג בעטען. ער האט זיך בלויז ענטשול־דיגט אויף א סעקונדע: ער דארף עפעס פערענ־דיגען אין צווייטען צימער. באלד איז ער צוריק־געקומען און גענומען אריינשטעלען די איבעריגע פלאטען אין אפאראט אריין. אבער שוין איצט האט דער מארקיז געהערט (זעהן האט ער אין טונקעלקייט נישט געקאנט), אז מאיערס האט עפעס געטון א דרעה איבער ביים אריינשטעלען די פלא־טען. דער מארקיז האט פערשטאנען, אז מאיערס האט דא געמוזט איבערבייטען די פלאטען און האט אריינגעשטעלט אייגענע, אנשטאט די, וואס דער מארקיז האט געבראכט אין פאבריק־קאנווערט, א־בער דער מארקיז האט זיך געמאכט נישט־וויסענדיג.

אז מען איז פערטיג געווארען מיט אט דעם שפיל און ארויסגענומען די פלאטען און זיי א וואש־געטון מיט דעם כעמישען שטאף אויף אר־רויסצוברענגען דאס בילד אויפ'ן געגאטיוו, האט מען גלייך דערזעהן דעם שווינדעל; די ערשטע דריי פלאטען, די, וואס דער מארקיז אליין האט אריינגעשטעלט אין דעם אפאראט און וואס האבען געהאט דעם מארקיזס געהיימען צייכען אין א ווינקעל — די האבען טאקע קיין בילדער פון גייס־טער נישט געהאט אויף זיך. די אנדערע דריי הא־בען יא געהאט בילדער פון גייסטער, זענען זיי אבער געווען פרעמדע פלאטען, מאיערסעס אייגענע און האבען נישט געהאט אויף זיך דעם געהיי־מען צייכען.

דא האבען מארקיז דאנעגאל און זיינע חברים שוין אויפגעהערט זייער קאץ־און־מויז שפיל מיט מאיערס'ן און האבען איהם אפען ערקלערט, אז זיי האבען איהם געפאקט ביי דער האנד. און אז ער איז א מיאוס'ער שווינדלער און א נארישער ליג־נער. מאיערס האט, א שטארק־אויפגערעגטער, זיך א ווארף־געטון צום מארקיז'ן שלאגען, האט ארויס געשלאגען פון זיין האנד עטליכע פלאטען און זיי אריינגעווארפען אין אן אפענער פליטע, וואו עס האבען געטליעט קוילען, עס איז שיער נישט געקומען צו אן ערנסטען געשלעג צווישען דעם מארקיז און מאיערסען.

איצט געהט לאנדאן אויף רעדער און עס טוט זיך דארט אויף טיש און אויף בענק.

ג. לינדער.

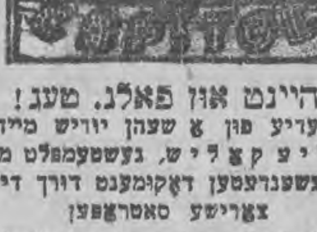

היינט און פאלג. טעג!
טראגעדיע פון א שעהן יודיש מיידעל
מאריע קאליש, געשטעמפעלט מיטן
געשפענסטען דאקומענט דורך די
צארישע סאטראפען

מאסקווע
אהן מאסקע

גיהנום פון די יודען אין רוסלאנד.
הינטערקוליסען · אינטריגעס פון דער
צארישער אכראנע.

מיט דעם אויסגעצייכנעטען טראגיקער
LIONEL BARRYMORE
ווי אויך די שעהנע
ELISA LANDI

אויסערן פראגראם: קלאנג־צייטונג
פון FOX ווי אויך לאנד־אקטואליטען

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג,
שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.
פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער
דער זאל איז שטארק בעהייצט.

מעהר מענער ווי פרויען

מיליאנען אונפערהייראטע פרויען. — פראנצויזען ווילען אפשאפען דעם ביגאמיע־פערבאט. — עס ענדערט זיך די זיטען־מאראל. — פארוואס עס פערקלענערט זיך די פראסטיטוציע און א טייל לענדער. — די „וואנדער־פויגלען" אין דייטשלאנד. — די סאלאניעס פון אויסגעטוענע — איז בערלין, פאריז און לאנדאן

ביי היינטיגען טאג זענען פערהאן אין איראפע אכצעהן מיליאן פרויען מעהר ווי מענער. גאנצע אכצעהן מיליאן פרויען האבען נישט קיין האפנונג זעהן עס־איז צו הייראטען און געניסען פון ליבע און מוטערשאפט, איינפאך דערפאר, ווייל עס פעה־לען אויס מענער פאר זיי. דער וועלט־קריג און די איבערקעהרענישען נאכ'ן קריג האבען אין אלע איראפעאישע לענדער שטארק פערקלענערט די צאהל מענער, און אויף אזא אופן פערגרעסערט די צאהל פרויען, וועלכע זענען פעראורטיילט צו פערזיצען אהן פריינד און אהן ליבע.

אין דערפאר די פרויען־פראגע זעהר ערנסט אין איראפע. עס איז דאך געווישט קיין נארמאלע לאגע, אז אזוי פיל יונגע פרויען, וואס וואלטען געקאנט ברענגען גליק פאר זיך און זייערע בע־שערטע, זאלען דארפען אפפיגסטערען זייערע לע־בענס אליין. דערוויפס דאגה'ט זיך וועגען דעם פראנקרייך. דארט איז גאר א מאדנער צושטאנד. פרויען זענען דארט פערהאן, אהן עין הרע, גענוג, איבערגענוג, אבער קינדער — זעהר ווייניג. האט מען דארטען טאקע שטארק מורא, אז אויב עס וועט אזוי אנגעהען, וועט עס פיהרען דאס פראנצוי־זישע פאלק צום אונטערגאנג. מען האט שוין אפילו אויסגערעכענט, אז אין דרייסיג יאהר ארום וועלען אין פראנקרייך זיין נישט מעהר ווי 30 מיליאן פראנצויזען.

איז טאקע דארט, אין פראנקרייך, אויפגעקומען א פלאן, וואס פערמעסט זיך צו פערענטפערען די פרויען־ און קינדער־פראגע. דער פערפאסער פון דעם פלאן איז א בעוואוסטער פאריזער אדוואקאט, זשאר זש־אנגעטיל, וועלכער האט זיך געשאפען א נאמען מיט די פיל וויכטיגע ווערק, וואס ער האט געשריבען. פאר די לעצטע יאהרען האט זיך זשאר זש אנגעטיל איינגאנצען געווידמעט צו דער פראגע פון ליבע און הייראט אין אונזער צייט, און ער האט פערעפענטליכט פיר דיקע ביכער, וועלכע האבען אויפגעשטורעמט פראנקרייך, דייטשלאנד און אנ־דערע לענדער. אין אט די ביכער ווייזט ער אן אויף א מיטעל, וואס אויב ער זאל דורכגעפיהרט ווערען, וועט ער, לויט זיין מיינונג, בעפרייען פון עלענד די אנדערהאלבען מיליאן „איבעריגע" פרויען.

זשאר זש־אנגעטיל לעגט פאר אט־וואס:

אזוי ווי עס זענען נישט גענוג מענער פאר אלע פרויען, טא זאל מען מאכען א פשרה און ער־לויבען א מאן צו זיין פערהייראט צו איינציגע פרויען. דער פערבאט פון ביגאמי, אז איין מאן טאר נישט האבען געזעצליך מיט צוויי פרויען, זאל, לויט דעם פלאן אפגעשאפט ווערען, און אויב א מאן געפעלט צוויי פרויען, זאל איהם קיינער נישט שטערען צו הייראטען ביידע פרויען. מען זאל, הייסט עס, איינ־פיהרען א תנועה זאלבע־דריט נישט בלויז זאלבע־צווייט, ווי ביז איצט.

פאר די איבעריגע פרויען, מיינט דער פא־ריזער אדוואקאט, וועט דאס זיין א גרויסע פער־לייכטערונג, ווייל דאס וועט זיי געבען א מעגליכקייט כאטש טיילוויז צו געניסען פון א פערהייראטען לעבען, אנשטאט צו פערבלייבען אין איינזאמקייט; און אויך פיל מענער וועלען זיך נישט אפזאגען צו האבען צוויי ווייבער.

גאנצע נאציע העמיוונגען, אז זיין פלאן איז נישט איבער־גאנצען אויסערן וועג, מאכט זשאר זש אנגעטיל אזא חשבון: ניינציג פראצענט פון פערהייראטע מענער וועלען סיי־ווי־סיי נישט קענען שווערען אויף זייער טויטען־בעט, אז זיי זענען זייער גאנצען לעבען געווען געטריי צו זייערע איינציגער געזעצליכער פרוי. ווען נישט איז האבען דאס רוב מענער אונ־טערגעפליטערט ווערט ביי דער זייט און געהאט בע־ציהונגען מיט אנדערע פרויען; אויך פופציג פרא־צענט פון די פערהייראטע פרויען וועלען נישט קע־נען שווערען מיט א ריינעם געוויסען, אז זיי זענען געווען איבערגעגעבען צו זייערע מענער, מיט וועל־כע זיי זענען געווען געזעצליך פערבונדען. דאס הייסט, אז היינט לעבען מיר שוין אויך נישט אין אזא געזעלשאפט, וואו איי זמאן האט בלוי איין פרוי. הייסט, אויב אזוי, זאגט דער פראנצויז, פאר וואס זאל מען נישט ארויסקומען אפען און ערלוי־בען, אז א מאן זאל קענען געזעצליך לעבען איי־ניגע פרויען און האבען קינדער מיט זיי?

צי דער חשבון איז ריכטיג, אדער נישט, אבער דער פארשלאג האט ארויסגערופען די גרעס־טע אויפמערקזאמקייט און עס האבען זיך געפונען סיי הייסע סימפאטיקער און סיי פערביטערטע געג־נער, וועלכע שפאר'ען זיך וועגען דעם, צי מען זאל איינפיהרען די „געזעצליכע געליבטע", אדער נישט, אט דאס אליין, וואס דער פלאן ווערט ערנסט בע־טראכט פון פיל בערימטע שריפטשטעלער און גע־לערנטע, און איז געווארען אזוי פאפולער פאר די לעצטע יאהרען בעווייזט, אויף ווי ווייט איראפע האט זיך געענדערט. ווען איינער וואלט ארויסגעקו־מען מיט אזא איינפאל מיט צוואנציג יאהר צוריק, וואלט מען אויף איהם געקוקט ווי אויף א משוגע־נעם, אדער מען וואלט איהם אנגענומען פאר א ווילדען פאנטאזיאר. וואס הייסט, הפקר פעטרישקע, צוויי אדער דריי פרויען פאר איין מאן? זאגט לעבען מיר, צווישען די ווילדע שבטים פון אפריקע, אדער אין דער הויך־ציוויליזירטער איראפע?

היינט ווערט אבער זשאר זש־אנגעטיל נישט אויסגעלאכט. פערקעהרט, ער פערמעסט זיך אפילו אריינצוטראגען זיין פראיעקט אין פראנצויזישען פארלאמענט, און טוילויזענטער מענער און פרויען הא־בען אונטערגעשריבען א פעטיציע אנטקעגען ביגאמי. דאס נעמט זיך דערפון, וואס די זיטען אין איראפע האבען זיך איינגאנצען געביטען פאר די לעצטע צוועלף יאהר, נאך דער מלחמה. איבערהויפט איז פארגעקומען אן איבערקעהרעניש ביי דער יוגענט, די מאראל איז לויזער געווארען, עס זענען געשאפען געווארען גאנץ נייע בעגריפען וועגען דעם, וואס מען מעג און וואס מען טאר נישט, אזוי, אז אפילו דער דערמאנטער פראיעקט לייגט זיך שוין באלד אויפ'ן שכל.

דער, וואס מאכט איצט א רייזע איבער איירא־פע, קען גלייך בעמערקען, אז די זיטען פון דער איצטיגער יוגענד אין דייטשלאנד, פראנקרייך, ענגלאנד, רוסלאנד און אנדערע לענדער זענען גאר ווייט פון די זיטען און געוואוינהייטען פון פאר'ן קריג. יונגעלייט און מיידלעך בעציהען זיך פרייער צווישען זיך, קומען אין נעהנטערע בע־ציהונגען און פערבינדען מעהר צוזאמען. אומעטום האט די שולע, דער ספארט, דער טאנץ. דער גאנ־צער שטייגער לעבען אזוי אויסגעמישט די יוגענד פון ביידע געשלעכטער, אז די גאנצע מאראל האט זיך געענדערט.

ביי דער יוגענד אין איראפע איז איצט די נאטירליכסטע זאך, אז ווען א בחור און א מיידעל געפעלען איינער דעם אנדערען, ווערען זיי איינמאל בעפריינדעט זיי מעגען אפילו נישט האבען קיין האפנונגען זיך איינצואורדענען אין דער צוקונפט. זיי דארפען גאר נישט זיין פערליבט ביז איבער די אויערען. עס איז גענוג, אז זיי שליסען א בעקאנט־שאפט אין ספארט־קלוב, ביי א פערזאמלונג, און מ'וועט'ט היימיש אויפ'ן הערסטען גראד.

אין דייטשלאנד, שוועדען און אנדערע לענדער האט מען לעצטענס בעמערקט, דאס פראסטיטוציע האט זיך פערקלענערט, פיל יונגעלייט געהען מעהר נישט אין די אויסגעלאסענע פלעצער. זיי וויכען פון „פערקויפטער ליבע". זעלבסטפערשטענדליך, אז עס קומט נישט דערפון, וואס די היינטיגע יונגעלייט זענען געווארען פרימער; די אורזאך איז אויך נישט וואס מען הייראט יונג, פעריקעהרט, קיינמאל האט מען אין איראפע אזוי שפעט נישט געהייראט ווי איצט, א יונגערמאן פון פינף און דרייסיג אדער פערציג יאהר הייסט נאך אין זיין „רעכטער בליהונג" און ערשט דעמאלט קלערען נאך פיל נישט יועגען א תכלית. טא פאר וואס זשע הען האלטען די יונגעלייט מעהר נישט פון די לוסטיגע ערטער? די ערקלערונג איז אן איינפאכע: דער דורכשניט ליכער יונגערמאן האט זיך א פריינדין, מיט וועל־כער ער טרעפט זיך זעהר אפט און זיי פערברענגען געמיטליך און פריי ווי זיי ווילען...

א שוועדישער פראפעסאר האט זיך בעריהמט פאר אן אויסלענדער, אז אין זיין לאנד פאלט די פראסטיטוציע פון יאהר צו יאהר. ווען דער אויסלענדער האט איהם געפרעגט. זענען די מיידלעך דען געווארען אנשטענדיגער אדער די בחורים אפ־געהיטענער? ביידע זאכען נישט — האט דער פראפעסאר געענטפערט. ביי אונז פיהרט זיך, אז די יוגענד קלויבט זיך צונויף יעדען מאנטאג און דער־נערשטאג ביי פערזאמלונגען אין פערשידענע פלעצער. דארט זוכט זיך דער יונגערמאן אפ א מיידעל, וואס געפעהלט איהם און זיי ווערען באלד היימיש, זיי געהען איבער אויף „דו" און הייסען שוין פריינט. נאכ'ן טאנץ ארער נאך אן אנדער סארט הוליאנקע, הויבען זיך די פארלעך אן פור־באנדערצוגעהען אין בעזונדערע ווינקלען. זומער־צייט שפאצירט יעדער פארל ארויס אויפ'ן פרייען פעלד אדער אין וואלד, וואו זיי פערברענגען ביז העט אין דער נאכט. ווינטער־צייט בעגלייט דער מיידעל דעם יונגענמאן אין זיין צימער.

— איהר פערשטעהט — האט דער פראפעסאר געזאגט — פאר יעדער באלעבאטישער מיידעל, וואס האט א פריינד, ווערט מיט איין פראסטיטוטקע ווייניגער!

וואס ווייטער הויבט זיך די מאראל פון די פרויען אן צו דערגעהנטערען צו דער מאראל פון די מענער. אין שולע און ביי דער ארבייט, אין טאנץ זאל און אין קלוב, אויפ'ן ספארט־פעלד און אויף דער ריווע, אומעטום בעגעגנט איהר די יונגע פרוי פריי אין איהר האלטונג, זעלבסטשטענדיג, אומ־געצוואונגען, און היימישער צום יונגענמאן.

(סוף מארגען).

אַנטיסעמיטיזם נאָך דער מלחמה

פון ראובן ברייניך

זוכענדיג די סיבות, וואָס האָבען פערשטאַרקט דעם אַנטיסעמיטיזם שטעלט זיך אָפּ קודע־האָווע־קאַלערגי אין זיין בוך אויף דעם באָלשעוויזם, צו וועלכען ער בעציהט זיך ווי אַן אָביעקטיווער פאָרשער, אָהן האַס און אָהן ליבע.

קודע־האָווע קאַלערגי שטעלט פעסט דעם פאַקט, אַז „דער זיג פונ'ם באָלשעוויזם אין רוסלאַנד און זיין פערזוך צו דעראָבערען אייראָפּע, האָט געגעבען דעם אַנטיסעמיטיזם נייע אַרגומענטען פון דער גרעסטער שלאָג־קראַפט".

„דען צווישען די פיהרער פון דעם רוסישען באָלשעוויזם און צווישען די פאָר־קעמפער פונ'ם קאָמוניזם אין אייראָפּע איז געווען די צאָהל פון יודען גרויס, נישט באַכ'ן ערך, דיזעלבע ערשיינונג האָט מען געזעהן אויך צווישען די פיהרער פון דער קאָמוניסטישער רעוואָלוציע אין אונגאַרן און בייערן".

דער מחבר זוכט צו געבען אַ דערקלערונג צו דער טאַטזאַך, וואָס דער יודישער פּראָצענט צווישען די קאָמוניסטישע פיהרער איז אַזוי גרויס. ער דערקלערט זיך מיט דעם, דאָס אַ דאַנק די פורכטבאַרע פערפאָלגונגען און אונטערדריקונגען פון די יודען אין דער צאַריסטישער רוסלאַנד, זענען די לעצטע געווען שונאים פונ'ם צאַריזם, און די אינטעלעקטועלע צווישען זיי האָבען זיך אָנגעשלאָסען אָן דער ראַדיקאַלסטער אָפּאָזיציע קעגען אַלטען דעספּאָטישען רעזשים. "וואָרים די פּאָליטישע איינשטעלונג פון דעם יודענטום אין פערשידענע מדינות איז נישט מעהר ווי אַן אָפּקלאַנג פון דעם, ווי מען בעהאַנדעלט זיי דאָרט.

אין דער צייט, ווען די יודישע אינטעליגענץ אין דער צאַרישער רוסלאַנד איז געווען רעוואָלוציאָנער, איז זי אין ענגלאַנד געווען קאָנסערוואַטיוו אָדער ליבעראַל, ווי די נישט־יודישע אינטעליגענץ. דיזראַעלי, דער גרעסטער פיהרער פון די ענגלישע קאָנסערוואַטיווען איז געווען אַ יוד. אויך אין דער היינטיגער ענגלאַנד שטעהען אַ רייהע בעריהמטע יודען צווישען די פיהרער פון די קאָנסערוואַטיווען און ליבעראַלען. די ענגלישע יודען מוזען ליב האָבען זייער פאָטערלאַנד, וואָס האָט זיי געגעבען פולע און אמת'ע פּאָליטיש־סאָציאַלע גלייכבערעכטיגונג.

די יודען אין דייטשלאַנד און אין עסטרייך־אונגאַרן, זענען, אמת, פּאָליטיש, אָבער נישט סאָציאַל גלייכגעשטעלט מיט זייערע נישט־יודישע מיטבירגער. אמת, מען האָט אויף זיי דאָרטען קיין פאָגראָמען נישט געמאַכט, דאָך זענען די יודען אין יענע צוויי לענדער אַלגעמיין בעטראַכט געוואָרען אַלס מיטבירגער פון צווייטען ראַנג, וועלכע מען האָט פעראַכטעט און פערשפּאָט.

עס איז קיין וואונדער נישט, ווען אַ רייהע יודישע אינטעלעקטועלע אין דייטשלאַנד און אין עסטרייך־אונגאַרן זענען געטריבען געוואָרען אין דעם רעוואָלוציאָנערען לאַגער, עס שיינט פיל מערקווירדיגער, דאָס די איבערוועגענדע מעהרהייט פון די מיטעל־אייראָפּעאישע יודען זענען גוטע פּאַטריאָטען געווען.

די רעוואָלוציאָנערישקייט פון דער יודישער אינטעליגענץ דערקלערט זיך נישט בלויז אַלס אַ פּראָטעסט קעגען דער הערשאַפט פון אַנטיסעמיטישען סיסטעם, נאָר אויך אַלס דער יודישער ווילען און שטרעבען צו גערעכטיגקייט.

קאַלערגי מאַכט צו אָט דעם פּונקט די בעמערקונג: „די פאָדערונגען פון אַ גערעכטער סאָציאַלער אָרדנונג געפינען זיך שוין אין דער תורת משה און ביי די נביאים. דער ווילען צו גלייכקייט, צו סאָציאַלער גערעכטיגקייט קומט צום אויסדרוק אין דעם 19־טען יאָהרהונדערט ביי די יודישע גרינדער פונ'ם סאָציאַליזם, פאַר אַלעמען ביי קאַרל מאַרקס'ן און ביי פערדינאַנד לאַסאַל, און אין אַ מאָדערנער פאָרם ווידערהאַלט זיך אין זייערע שריפטען די ביבלישע אָנקלאַגע קעגען דער אומזיטליכקייט און אומגערעכטיגקייט פון דער געזעלשאַפט און איהרע פיהרענדע קלאַסען.

„דער מאָראַלישער פּראָטעסט קעגען דעם איבערפלוס פון די איינצעלנע ביי דער גלייכצייטיגער עלענד פון דעם גרויסען צבור, האָט געמוזט בריינגען און שטויסען פיל פון די אייגעלטסטע יודען אין דעם סאָציאַליסטישען און קאָמוניסטישען לאַגער. זיי האָבען געהאָפט צו זיגען אַלס פאָרקעמפער פון אַ גערעכטער געזעלשאַפט־אָרדנונג, אָדער צו פאַלען אַלס מאַרטירער.

„דער הויפּטגייסט, דער העלדען־גייסט, וואָס די יודען האָבען אַרויסגעוויזען אין דעם רעוואָלוציאָנערען קאַמף, דערמאָהנט אין דעם רעליגיעזען מאַרטירערטום אין דער צייט פון דער אינקוויזיציע.

„אויך דאָס מוז מען נעמען אין בעטראַכט, דאָס דער סאָציאַליזם און דער קאָמוניזם פאָדערען אַ ראַדיקאַלע גלייכבערעכטיגונג פאַר אַלע מענשען.

„אָט די פאָדערונג האָט געמוזט אויסאיבען אַ גרויסע אַנציהונגס־קראַפט אויף די יודען אין יענע מדינות, וואו זיי האָבען טעאָרעטיש אָדער פּראַקטיש נאָך נישט בעקומען די גלייכבערעכטיגונג. עס איז געווען אַ זאַך פון זעלבסטפערשטענדליכקייט אַז די אונטערדריקטע יודען זאָלען ווערען נאַטירליכע בונד־גענאָסען צו די אונטערדריקטע פּראָלעטאַריער, אום צו קעמפען בשותפות פאַר דער סאָציאַלער גערעכטיגקייט און גלייכבערעכטיגונג".

קודע־האָווע־קאַלערגי זוכט צו דערקלערען דער גרויסער וועלט די אורזאַכען און די אומשטענדען, וואָס האָבען געפיהרט, זאָס האָבען געמוזט פיהרען, די יודען צו די לינקע פּאַרטייען: דער סאָציאַליזם אַלס ווירטשאַפטס־טעאָריע איז מיט זיין אַבסטראַקטע, מעכאַנישער און מאַטעריאַליסטישער שטעלונג צו דער געזעלשאַפט, איז אַ קינד פון גרויסשטאָטישען געדאַנקען־גאַנג, פאַר דעם שטאָט־מענש האָט דאָס אייגענטום אַ רעלאַטיווען ווערט, ווי פאַר דעם מענשען, וואָס לעבט אויפ'ן לאַנד.

דער שטאָט־מענש איז ווייניגער געבונדען דורך טראַדיציעס אין דער פערגאַנגענהייט; ער איז ווייניגער אָפּהענגיג פון דער נאַטור און פון איהרע קאַפּריזען; ער איז אויך ווייניגער אָבערגלויביש. דערום איז געוואָרען די גרויס־שטאָט דער יניקה באָדען פאַר די סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע בעוועגונגען.

דאָס אייראָפּעאישע יודענטום איז אָבער געוואָרען, אַ דאַנק דעם אַמאָליגען פערבאָט פון לאַנד־בעזיץ, אַ שטאָט־פאָלק „פאַר עקסעלאַנס", מיט אַ שטאָטישער שטעלונג צום לעבען, צו דער פּאָליטיק, צו דער געזעלשאַפט.

קאַלערגי פיהרט אויס: „די איינערע און אויסערע בעציהונגען פון יודענטום צום קאָמוניזם און סאָציאַליזם האָבען געשטופּט די געגנער פונ'ם מאַרקסיזם אין דעם אַנטיסעמיטישען לאַגער, ווייל אין דעם בעהאַלטענעם אַנטיסעמיטיזם וואָס שלומערט אין די נישט־יודישע מאַסען אין אייראָפּע איז געווען די קינסטליכע אידענטיפיצירונג, דאָס צוזאַמענגעמען דעם מאַרקסיזם מיט'ן יודענטום אין אַ שטאַרקען רעקרוטיר־מיטעל געגען סאָציאַליזם... דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם אין דייטשלאַנד פערווענדט, צום פערגעניגען פונ'ם קאַפּיטאַליזם, דעם אַנטיסעמיטיזם, ווי אַ וואָפען, אום צו שפּאַלטען דעם פּראָגרעסיווען פּראָלעטאַריאַט... דער קאַמף קעגען דעם מאַרקסיזם ווערט געפיהרט מיט אַנטיסעמיטישע אַרגומענטען -- דער קאַמף געגען די יודען ווערט געפיהרט מיט אַנטי־קאָמוניסטישע און אַנטי־סאָציאַליסטישע אַרגומענטען.

„צוליב דעם צוועק איז ווידערשפּרוך צו דער וואָהרהייט, ווערען יודענטום, סאָציאַליזם און קאָמוניזם געשילדערט אַלס איין און דיזעלבע זאַך".

אָט די פעלשונג האָט געבראַכט די גרעסטע יודען־פערפאָלגונגען אינ'ם 20־טען יאָהרהונדערט מצד די קאָנטר־רעוואָלוציעס אין אוקראַינע און אין אונגאַרן; די געגנער פונ'ם קאָמוניזם האָבען זיך נוקם געווען אין, גרעסטענטיילס נישט־קאָמוניסטישע יודען.

די אויספיהרונג פון דעם איז, דאָס די פּאָליטישע פּאַרטייען אין מיטעל־אייראָפּע, וועלכע זענען אַמראַדיקאַלסטען אַנטי־מאַרקסיסטיש, פערטרעטען צוגלייך דעם עקסטרעמסטען אַנטיסעמיטיזם.

יענע יודען, וועלכע האָבען פּאָליטישען ערהגייץ, שליסען זיך אָן אָן די לינקע פּאַרטייען, אום צו בעקעמפען די רעכטע אויך דאַן, ווען זיי זענען לויט זייער געזינונג נאָך, קאָנסערוואַטיוו.

אָט די געצוואונגענע שטעלונג פון דעם מיטעל־אייראָפּעאישען יודענטום דינט דעם אַנטיסעמיטיזם אַלס אַ נייער וואָפען. דער קאַמף געגען ליבעראַליזם און פּאַרלאַמענטאַריזם בעדינט זיך מיט דיזעלבע אַנטיסעמיטישע שלאַגווערטער, ווי עס טוהט די קעמפער געגען דעם סאָציאַליזם.

קאַלערגי בעהויפּטעט, אַז וואַלטער ראַטענוי איז געווען דער גרעסטער קרבן פון דעם קאַמף. ער איז דערמאָרדעט געוואָרען, אין ערשטער ליניע, נישט צוליב זיין „פערשטענדיגונגס" פּאָליטיק, נאָר צוליב דעם, וואָס ער איז געווען אַ יוד.

קאַלערגי פערענדיגט דעם קאַפּיטעל מיט די פאָלגענדע ווערטער:

„דער אַנטיסעמיטיזם ווערט אין דער פּאָליטיק פערווענדט אַלס אַן אוניווערסאַל־מיטעל; ער געפינט שטענדיג אַן אָפּקלאַנג, ווייל ער קומט אַנטקעגען אַ טיף־פערוואָרצעלטען פּראָוואָרטייל אין די מאַסען. די מיטעל־אייראָפּעאישע רעאַקציע פערשטעהט עס מייסטערהאַפט ווי אויסצונוצען דעם פּראָוואָרטייל פאַר איהרע צוועקען".

אויף דעם ווייטערען וועג, זוכענדיג פאַר אַנדערע מאַטעריעלע און פּסיכישע סיבות, וועלכע האָבען גורם געווען צו פערשטאַרקען די שנאה צו יודען אין דער צייט פון נאָך דעם וועלט־קריג, קומט קודע־האָווע־קאַלערגי צו דעם קאַפּיטעל: „די פאַראָרימטע מיטעל־אייראָפּע".

דאָס וואָס מיטעל־אייראָפּע איז אָרעם געוואָרען דורך דעם וועלט־קריג און דורך דער אינפלאַציע — דאָס האָט געגעבען דעם אַנטיסעמיטיזם נייע, שטאַרקע אימפּולסען.

די אַלגעמיינע פאַראָרימונג האָט פערפילפאַכט און פערטיפט די שנאה צו יודען דורך דער קנאה צו די רייכע יודען. קנאה איז דער שטאַרקסטער קוואַל פון דער פּאָליטישער, ווי אויך פון דער פּריוואַטער שנאה.

קנאה וואַקסט מיט דער אַלגעמיינער אָרימקייט און מיט דעם אינדיווידועלען רייכטום.

עס איז בעקאַנט, אַז דער גרעסטער קריגס־און אינפלאַציע־געווינער איז געווען, אין דייטשלאַנד, גראַד נישט דער יוד. די דייטשע אינדוסטריע האָט זיך געפונען, און געפינט זיך, נאָך איצט, אויסער אַ זעהר גרינגער טייל, נישט אין יודישע הענט.

דער מיטעל־אייראָפּעאישער גרויס־גרונט בעזיץ ליגט כמעט אויסשליסליך אין די הענט פון נישט־יודען. אינגאַנצען האָבען די יודען דורך דעם קריג פיל מעהר פערלוירען.

קיין ערנסטער פּאָליטיקער האָט נישט געקאָנט וואַגען צו בעשולדיגען די יודען אין אַרויסרופען דעם וועלט־קריג.

די יודען זענען אידענטיפיצירט געוואָרען מיט קריגס־געווינער, מיט אינפלאַציע־ספּעקולאַנטען, מיט קאַפּיטאַליסטען.

„די מאַסען זענען צופריעדען געווען צו געפינען אין דעם יודען אַ שעיר־לעזאזל פאַר די פּרוכט פון קלאַפּ פון שיקזאַל".

קאַלערגי זאָגט צו דעם: „עס איז געשעהען אין דייטשלאַנד עפּעס זעהר פּאַראַדאָקסאַלעס: גלייכצייטיג איז דער אַנטיסעמיטיזם געפיהרט געוואָרען אין קאַמף געגען דעם קאַפּיטאַליזם און געגען דעם קאָמוניזם, דער רעזולטאַט ווידערשפּריכט יעדע לאָגיק. אָבער דאָ האַנדעלט זיך נישט וועגען לאָגיק, נאָר וועגען פּאָליטיק".

קלאַני־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערושער 26
היינט און פאלג. טעג!
מאכטיגע דראַמע לויט די ערצעהלונג פון Jochannes „מערב־פראָנט 1918" א.ג.
„אקופּאַנטען"
גרוילענדע מאָמענטען פון וועלט־קריג.
אין די הויפּט־ראָלען:
Gustaw Diesel, Fritz Kompers
קירצליך „אין יעדן פּאָרט אַ מיידל"
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג. שבת און זונטיג 12 אַ זייגער בייטאָג.

געיעג פון אַמעריקאַנער מיליאָנערשעס

אויף אייראָפּעאישע אָרימע גראַנען און מאַרקיזען, האָט שוין אויפגעהערט

דער סוף פון אַ קאָסטבאַרע, אומגליקליכע חתונה

היינטיגע צייטען, ווען אַמעריקאַנער פינאַנץ־מאַגנאַטען זענען אַליין האַלב־געפאַלען און קיינער ווייסט נישט אויף וועלכער וועלט מ'איז אין פינאַנציעלען זין, איז דער געיעג נאָך יחסנ'דיגע חתנים פון קבצנ'ישע, לאָרדישע אָדער גראַפישע פאַמיליעס, אַוועקגעפאַלען. דער קריזיס האָט זיך אַפילו אַריינגעריסען אין די מיליאָנערסקע פאַמיליעס, וואו די געקעכעלטע טעכטערלעך, וואָס האָבען נישט געהאַט וואָס צו טון, נאָר צו דאַגה'ן זיך, וואָס פאַר אַ גראַף אָדער פּרינץ זיי וועלען אויסקלויבען פאַר אַ מאַן, זענען צופריעדען איצט אַיינצוכאַפּען אַנ'אייגענעם מענשען פון יענקי־לאַנד, אַבי נישט צו פערבלייבען קיין פערזעסענע מויד.

גאַנץ אַנדער'ש איז עס אָבער געווען מיט אַ פערטעל יאָהרהונדערט צוריק. אין געלד האָט מען זיך פשוט געבאָדען און די מיליאָנערסקע פאַמיליעס האָבען נישט געוואוסט, וואָס צו טון מיט די מיליאָנען, וואָס זיי האָבען געירש'נט פון זייערע זיידעס און עלטער־זיידעס, די אַלע פערמעגענס, וואָס מען האָט בעקומען אין אַמעריקע, זענען שוין ביי זיי געוואָרען וואָכעדיג. מ'האָט געוואָלט פיהלען עפּעס אַ נייע זאַך, אַ נייע איבערלעבונג, מאָ וואָס קאָן נאָך זיין בעסער, ווי אַן אַמעריקאַנער מיידעל, אַ טאָכטער פון אַ פּשוט'ן באַנקיר אָדער פליישמאַגנאַט אָדער שפּייז־קראָם מיליאָנער, זאָל פּלוצלונג ווערען איבערנאַכט אַ פּרינצעסין אָדער אַ הערצאָגין?

אננא גולד האָט זיך מיט גראַף דע קאַסטעלאַן בעגעגענט איינמאָל, ווען זי איז געווען אויף אַ רייזע אין פּאַריז. ער האָט אויף איהר נישט געמאַכט קיין בעזונדערען איינדרוק. זי האָט אַפילו דאַן נישט געוואוסט, אַז דער גראַף איז טאַקע פון די אמת'ע גראַפען, און אַז ער שטאַמט פון די גאָר „הויכע פענסטער". איז דאָך דער גראַף פיזיש נישט געווען זעהר איינדרוקספול: נישט איבעריג הויך געוואַקסען, אַ צאַרטע ווייסע הויט, מיט מיידעלש־ראָזאָווע פאַרב אויף די באַקען, אַ פּאָר דינע וואָנסעלעך — עפּעס גאָר נישט דאָס, וואָס אַנ'אַמעריקאַנער מיידעל וואָלט זיך פערטראַכט צו וועלען האָבען פאַר אַ מאַן. אננא גולד האָט אין פּאַריז זיך בעגעגענט מיט נאָך אַדעליגע און ווען זי איז אַוועקגעפאָהרען קיין אַמעריקע, האָט זי פונדעסטוועגען נישט געהאַט אויסגעקליבען קיינעם איינעם פון זיי צו זיין איהר לעבענס־בעגלייטער.

א יאָהר שפּעטער איז גראַף דע קאַסטעלאַן געקומען קיין ניו־יאָרק, ער האָט געהאַט אַ פּאָר אויסגעצייכנעטע אַגענטען און די ענגלישע צייטונגען זענען פול געווען מיט מעשיות וועגען דעם, אַז דער גראַף איז אַ געוואַלדיגער יעגער, אַז ער האָט אין אַזויפיל געיהרג'עט לייבען און טיגערען, אַז ער האָט געפאַנגען עלף עלעפאַנטען, אַז ער האָט איינמאָל דערשאָסען אַ גרויסע קלאַפּער־שלאַנג אין אַ הייל און ער האָט די שלאַנג צעריסען אויף צוויי שטיקער מיט זיינע אייגענע הענט.

דער גענעדיגער גראַף איז געקומען קיין אַמעריקע צו בעווייזען די יענקיס, אַז די לאַנד נישט כאַפּען קיין אַמעריקאַנער בערג־לייבען אין קאָלאָראַדאָ און אין אַנדערע שטאַטען ווי עס בעדאַרף צו זיין. עס פערשטעהט זיך, אַז ווען גראַף דע קאַסטעלאַן איז אָנגעקומען אין ניו־יאָרק, האָט מען איהם געגעבען אַ באַנקעט אין דעם וואַלדאָרף אַסטאָריאַ האָטעל, אויף וועלכען עס איז געווען אָנוועזענד דער פראַנצויזישער אַמבאַסאַדאָר און זיין גאַנצער שטאַב און פאָרשטעהער פון די מיליאָנערסקע פיר הונדערט.

דער גראַף איז אַוועקגעפאָהרען כאַפּען בערג־לייבען. צי ער האָט די יאָ געכאַפּט אָדער נישט געכאַפּט ווייסט מען נישט. ער איז אָבער צוריקגעקומען מיט'ן צוועק צו כאַפּען אַ מיליאָנערסקע ווייב. ער האָט זיך בעגעגנט אין ניופּאָרט, דער אַריסטאָקראַטישער זומער־פּלאַץ ביים ים, וואו די גולדס האָבען געהאַט אַ גרויסען פּאַלאַץ און זיך אָנגעהויבען שדכנ'ען צו אננא גולד.

עס איז פאָרגעקומען אַ חתונה. די חתונה איז געווען אַזאַ פּראַכטיגע, אַז די ענגלישע צייטונגען האָבען בעשריבען גאַנצע זייטען וועגען דעם. אַ פּאָר טעג נאָך דער חתונה זענען דער גראַף און די נייע גראַפין אַוועקגעפאָהרען אויף אַ „האָניג־מון" רייזע. כאָטש דער גראַף, ווען ער איז געקומען קיין אַמעריקע, האָט כמעט נישט געהאַט קיין אייגענע טויזענט דאָלאַר, איז ער אָבער אַוועקגעפאָהרען מיט דריי מיליאָן דאָלאַר נדן, וואָס איז איהם געגעבען געוואָרען. אויסער דעם האָט אננא גולד געהאַט אַן איינקונפט פון איבער 600,000 דאָלאַר אַ יאָהר צו קאָנען פיהרען איהר לעבען מיט איהר מאַן.

דער גראַף האָט זיך אָבער אויסגעשפּרייט ווי ביים טאַטען אין וויינגאָרטען. ווי נאָר ער איז געקומען קיין פּאַריז, האָט ער, נישט אָנפרעגענדיג זיין ווייב, זיך געהייסען בויען אַ פּאַלאַץ אויף דער בעריהמטער פּוא דע באָלאָן, וואָס איז געווען איינער פון די שענסטע אין פראַנקרייך און געקאָסט איבער דריי מיליאָן דאָלאַר. דאָס מעבעל איז בעשטאַנען פון די קאָסטבאַרסטע אַנטיקען. די גראַפין, זיין ווייב, הייסט עס, איז געשלאָפען אויף דעם בעט, אויף וועלכער מאַרי אַנטואַנעט איז געשלאָפען, און ער, דער גראַף אַליין, איז געשלאָפען אויף אַ בעט, אויף וועלכען נאַפּאָלעאָן איז געשלאָפען אין דער נאַכט, ווען ער איז בעקרוינט געוואָרען אַלס קעניג פון פראַנקרייך.

עס האָבען זיך אָנגעהויבען בעלער און באַנקעטען אין דעם גראַפ'ס פּאַלאַץ. דער קעניג פון פּאָרטוגאַל איז געווען אַן אָפטער גאַסט. דער גרויספירשט באָריס פון רוסלאַנד האָט זיך גאָר אינגאַנצען בעזעצט אויף עטליכע יאָהרען אין גראַף דע קאַסטעלאַנ'ס פּאַלאַץ און ער האָט אָפּגעקאָסט דער אַמעריקאַנער מיליאָנערשע 150,000 דאָלאַר, איין באַל מאַסקעראַד, וואָס דער גראַף האָט אַראַנזשירט אין זיין פּאַלאַץ, האָט געקאָסט איבער 200,000 דאָלאַר. דער גראַף האָט זיך אויך פערוואָלט אַריינגעהען אין פּאָליטיק, ער האָט געוואָלט ווערען אַ מיניסטער, דערווייל איז ער נאָמינירט און דערוועהלט געוואָרען אַלס אַ דעפּוטאַט פון פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט. קלאָגען זענען געמאַכט געוואָרען, אַז ער האָט איינפאַך אָפּגעקויפט די וועהלער און אויסגעגעבען איבער 300,000 דאָלאַר פאַר דעם צוועק. ער איז אין פּאַרלאַמענט נישט אויפגענומען געוואָרען. ער איז דערנאָך ווידער געוואָרען אַ קאַנדידאַט און נאָכאַמאָל דערוועהלט געוואָרען. דער גראַף האָט זיך אויך „פערליבט" אין פערד, ער האָט דערקלערט זיין ווייב, אַז אָהן יאַגד־פערד קאָן ער גאָר נישט לעבען און צי זי האָט געוואָלט צי נישט, האָט ער זיך איינגעקויפט צוואַנציג קאָסטבאַרע פערד. זייענדיג זיכער, אַז זיינע פערד זענען די בעסטע, האָט ער איינגעשטעלט אויף זיי גרויסע סומען געלט און כמעט אַלעמאָל פערלוירען.

די דאָזיגע געשיכטע איז אַרויס אין דער עפנטליכקייט, און אַמעריקאַנער, וואָס זענען געקומען אין פּאַריז, האָבען געלאַכט אין די הויפענס פון איהם און פון מאַדאַם גולד. ער איז געוואָרען אַזוי אויפגעבראַכט אויף אַמעריקע און אויף די „שלעכט־דערצויגענע יענקיס", אַז ער האָט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז זיין ווייב זאָל קיינמאָל נישט בריינגען קיין אַמעריקאַנער צו איהם אין הויז. עס זענען פאָרגעקומען קריגערייען צווישען מאַן און ווייב, אָבער דער גראַף איז געוואָרען נאָך פערשווענדעריש. פּלוצלינג האָט די מאַדאַם גולד, דאָס הייסט, די גראַפין דע קאַסטעלאַן, זיך אַרומגעזעהען, אַז זי איז שולדיג פינף און אַ האַלב מיליאָן דאָלאַר, וואָס איהר תכשיט האָט אָנגעבאָרגט. דאָס געלט איז בעצאָהלט געוואָרען צו די בעלי חובות, כאָטש עס האָט געדויערט עטליכע יאָהר צייט, ווייל די גראַפין האָט געמוזט קריגען די גרויסע סומען געלט אַלס אַ חלק פון דער ירושה, וואָס איז איהר איבערגעבליבען. זי האָט אָבער גלייך נאָכדעם אָנגעגעבען אין אַ פּאַריזער געריכט אויף אַ גט.

אָט דאָס איז געווען די קאָסטבאַרסטע אומגליקליכע חתונה אין דער געשיכטע פון אַמעריקאַנער מיליאָנערשעס.

י. ס.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזשער לעבען
נייער פאלקסבלאט

פון האנדעלס-געריכט

בעשטעטיגט די רעגולאציעס פון די פירמעס: „א. קוטאס" און „צעזאר וויהאז".—פירמע „ה. קאופמאז אונטער אופאדלאשטש

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „איילענבערג און בודע", לעדער-געשעפט (פולנאצנא 4), האבען לעצטענס איניגע קרעדיטאָרען זיך געווענדעט צום געריכט, צוציהען צום אופאדלאשטש אויך שמחה וויינשטיין, פון קילינסקי 30, מחמת, וויינשטיין זאָל זיין א שטילער שותף.

דאָס געריכט האָט אָבער אויף דער בעכטיגער זיצונג די ביטע אָפּגעוואָרפען, ווארום ווי ס'האָט זיך ארויסגעשטעלט, איז וויינשטיין געווען נאָר אַ בוכהאלטער אין דער פירמע, נישט קיין שותף.

* * *

אויף דער בעכטיגער זיצונג, האָט דאָס האנדעלס-געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אָפּמאך צווישען דער פירמע „אַלתר קוטאס", לעדער-סוחר פון אזארקאוו מיט זיינע קרעדיטארען.

רעגולירט אויף 15 פראצענט.

* * *

צו דער קרעדיטארען-פערזאמלונג פון דער „אקצ. געז. אדאָלף קעבש", זאָקען-פאבריק, אויף פיעטקעוויטש 65, האט דאס געריכט דעלעגירט דעם האנדעלס-ריכטער פעליקס גאלדשטיין.

* * *

אַלס סינדיק פון דער פירמע „מ. י. שאַרף", פאבריק פון דאַך - טאָולען (11. ליסטאפאד 115), איז באַמינירט געוואָרען דער קרעדיטאר ווינדיש.

* * *

אין צוזאמענהאנג מיט דער ידיעה וועגען דער רעגולאציע פון דער פירמע „מארגוליעס און וואָלמאן" איז ארייגעפאלען א טעות. די ראטעס זענען 6 חדשים'דיגע, נישט ווי ס'איז אנגעגעבען געווען 1 חודש'דיגע.

* * *

אויף דער ביטע פון אדוו. וויצמאן, האט דאס געריכט אויף דער בעכטיגער זיצונג פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש דעם קאנפעקציע-סוחר קופמאן קאופמאן (פיעטריק. 58) דער טערמין פון ציישוו. פערעפענטליכען אופאדלאשטש, איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 16. נאָוועמבער 1932. אַלס ריכטער קאָמיסאר איז נאָמינירט געוואָרען דער האנדעלס-ריכטער יוזעף לאנדוי. קוראטאָר—אדוו. ברוין.

דער געפאלענער סוחר איז געשטעלט געוואָרען אונטער פאָליציי'אישער אויפזיכט.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, האָט דאָס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אָפּמאך צווישען דער פירמע „צעזאר וויהאן" (פשעיאזד 2) מיט די קרעדיטארען. די פירמע רעגולירט אויף 15 פראצ. אויסצוצאָהלען אין קליינע ראטעס אין משך פון צוויי יאָהר.

דעם געפאלענעם סוחר איז צוריקגעגעבען געוואָרען די סוחר'ישע עהרע.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „מיעטשיסלאוו שיקער", האָלץ-סקלאד (שיצג קעוויטש 37), האט דאס געריכט געגעבען אנ'ענט-גילטיגען טערמין פאר די קרעדיטארען, וואָס האָבען נאָך ביז איצט נישט בעוויזען אנצומעלדען די פרעטענזיעס.

* * *

אויפ'ן פאָרשלאג פון ריכטער-קאָמיסאר, האָט דאס געריכט בעשטימט פאר דעם געפאלענעם סוחר רייכהאָלד ווילבאך (פעטריק. 154), וועלכער שטעהט אונטער אנ'אופאדלאשטש — א פענסיע פון 300 זל. אַ חודש. אנהייבענדיג פון 1. סעפטעמבער 1932. מחמת דער געפאלענער איז בעשעפטיגט אין געשעפט.

מוראדיגע פאמיליען-טראגעדיע

פאטער דערשיסט אויף טויט זיין 19-יאהריגע טאכטער און בעגעהט דאן זעלבסטמארד

נעכטען 6 א זייגער אין אָווענד איז אויף פאדמיעיסקא 1 פאָרגעקומען א שרעקליכע פאמיליען-טראָגעדיע. א פאָטער האָט דערשאָסען זיין טאָכטער און דאן אליין בעגאנגען זעלבסטמאָרד. מיר דערוויסען זיך וועגען דעם פאלגענדע פרטים:

אין דעם דערמאָהנטען הויז וואוינט די פאמיליע וואָלאָשין, וואָס בעשטעהט פון דעם 49-יעהריגען פאָטער דאניעל, די 54'יעהריגע עלזש ביעטא און 2 טעכטער – די 19-יעהריגע אליציא און די 18-יעהריגע טויב-שטומע סטאניסלאווא:

אליציא האָט ערשט מיט עטליכע וואָכען צוריק בעקומען א פאָסטען פון א לעהרערין אין א היגער פאָלקס-שוהל און זי האָט דאָס געראָפט ערנעהרען די גאנצע פאמיליע, פון וועלכער קיינער האָט נישט געארבייט.

נעכטען אין אָווענד איז צו אליציא געקומען אין גאסט איהרס א חברטע די 18-יעהריגע מאריא סיטשינסקא פון לעלעווסקא 21. ווען ביידע חבר'טעס זענען געזעסען און געשמועסט, איז אריינגע. קומען אליציא'ס פאָטער און נישט רעדענדיג קיין איין וואָרט, האָט ער ארויסגענומען א רעוואָלווער און צוויי מאָל אויסגעשאָסען אויף זיין טאָכטער, וועלכע געפאלענדיג זי א טויטע אויפ'ן אָרט.

די טויט-דערשראָקענע חבר'טע פון דער דער-מאָרדעטער האָט געמאכט אנ'אליארם. אין דעם מאָמענט האָט דער טאָכטער-מערדער אויסגעשאָסען אויף זיך אליין.

ס'זענען אָנגעקומען די שכנים און ס'איז ארויסגערופען געוואָרען די פאָליציי און פאָגאָטאָוויע. דער דאָקטאָר האָט קאָנסטאטירט דעם טויט פון דער 19-יעהריגער אליציא, דער מערדער איז אין א האָפנונגסלאָזען צושטאנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפיטאָל אויף דרעוונאָווסקא גאס, וואו ער איז באַלד געשטאָרבען.

די פאָליציי פיהרט אנ'אויספאָרשונג וועגען די סיבות פון דער שרעקליכער פאמיליען-טראגעדיע. א טייל שכנים גיבען איבער, אז דער מאָרד און זעלבסטמאָרד איז פאָרגעקומען אויפ'ן ערד'טישען באָדען, אנדערע ווידער האַלטען, אז די טראגעדיע איז פאָרגעקומען צוליב דעם וואָס אליציא, בעקו-מענדיג דעם פאָסטען, האָט זיך אָפּגעזאָגט צו שטי-צען איהר פאמיליע.

פרעטענזיעס צו דער קראנקען-קאסע

וועגען דעם נייעם אופן פון געבען הילף די פערזיכערטע

(2) לעצטענס האָט מען אין פעראיין פון די אנגעשטעלטע אין די אינסטיטוציעס פאר עפענט-ליכען געברויך בעשראכט א רייהע פראגען בנוגע דער ווירטשאַפט אין דער לאדזשער קראנקען-קאַסע, מחמת די פיל אנקלאגעס פון די פעראיינס-מיטגלידער.

אין רעזולטאט דערפון האט זיך צום איצטי-גער דירעקטאָר פון דער קראנקען-קאסע געווענדעט אַ דעלעגאציע פון די ה"ה וואידאן און העפ. קאָוואַלסקי, וועלכע האט פאר איהם פארגעשטעלט אַ רייהע פאָרוואורפען, וועלכע שטאמען פון די אינ-פאָרמאציעס, וואָס בעקומען זיך שטאַביל פון די לאָדזשער פראָפעסיאָנעלע און קלאסען-פעראיינען—מכוח דעם, אז די איצטיגע ווירטשאפט אין דער קראנקען-קאסע איז סכנה'דיג סיי פאר דער אינ-סטיטוציע גופא און בעשווערענד און אָפט ממש קאטאסטראפאל פאר די פערזיכערטע, וואָס גע-ניסען פון דער קראנקען-קאסע-הילף.

די דעלעגאציע האט בעמליך און בפרטיות אנגעוויזען, אז די רעאָרגאניזאציע פון הילובג, וואָס איז זייט אַ געוויסער צייט איינגעפיהרט גע-וואָרען אין דער פאָרם פון בילדען הייל-פונקטען, האָט זיך אַרויסגעוויזען אין רעזולטאט פאר גע-פעהרליך.

אויך געפעהרליך זענען אין פועל יוצא די אָפּשפאָרונגען, וואָס די קראנקען-קאסע האט איינ-געפיהרט.

דער ד"ר סאמבארסקי, האט דערויף געענט פערט, אַז די פעראנטוואָרטליכקייט דעריפאר פאַלט אויף דעם הויפט-דאקטאר פון דער קראנקען-קאסע און זיין פערטרעטער, צו וועלכע מ'דארף זיך ווענ-דען מיט 'געהעריגע אינטערווענצען.

די דעלעגאציע האט עס גענומען אין אכט, און וועט אויך אין די נאָהענטסטע טעג ווענדען צום הויפט-דאקטאר.

פעלץ-ווארען

קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועהמ-סטע בעדינגונגען נאָר ביי דער לאנגיעהריגער פירמע

L. B. FEFER, Wschodnia 42, tel. 178-04

בעמערקונג: די קירושנער-ווערקשטאל געפינט זיך אויפ'ן אָרט. די ארבעט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און ריין.

שטעמפלען דאס בוך קאסט צעהן מאל אזויפיל ווי דאס בוך

מעמאריאל פון סוחרים - פעראיין וועגען שטעמפלען די האנדעלס-ביכער

(אג) דער פוילישער סוחרים-פעראיין האָט איבערגעשיקט דעם פינאנץ-מיניסטעריום א מעמאָ-ריאל מיט דער ביטע צו פערקלענערען דעם אָפּ-צאָהל פאר שטעמפלען די האנדעלס-ביכער, וואָס ווערען געפאָדערט פון דער שטייער-מאכט בכדי פעסטצושטעלען דעם הכנסה-שטייער.

אין מעמאָריאל איז אָנגעוויזען געוואָרען אז דער פרייז פון א ביכעל פאר פראָוויזארישע בוכפיהרונג בעטרעפט עטליכע צעהנדליג גראָשען דער שטעמפעל-אָפּצאָהל אָבער ביים שטעמפלען דאָס בוך בעטרעפט 5 זל. דעם דאָזיגען אָפּצאָהל בעטראכטען די סוחרים פאר אַ נייע לאַסט, וואָס איז אַרויפגעלעגט געוואָרען אויף די סוחרים.

ווייטער ווערט אין מעמאָריאל אָנגעוויזען, אז די הכנסות פון די געשעפט-אייגענטימער, די אזוי-גערופענע קליינע הענדלער זענען זעהר קליינע ווייל זיי שטיצען זיך אויף גראָשענדיגע פערדינס-טען און מינימאלע אומזאצען. א חוץ דעם גיבען זיי נאָך קרעדיט דער נישט פערמעגליכער בעפעל-קערונג, וועלכע שטארבט, טיילמאָל. ממש פון הונ-גער. דער סוחר ליידט דערפון זעהר אָפט, ווייל ער קען נישט קומען צו זיין געלד פאר דער פער-קויפטער סחורה.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, פלע ארט אנאליזען, עלעקטראָטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָווענד.

בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען

זונטאג

יב

11

כסלו תרצ"ג

דעצעמבער

זון-אויפגאנג 7.24

זון-אונטערגאנג 3.27

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) מאנטאג דעם 12. ד. ח. 8 אינדערפריה הויבט אָן אין לאקאל אויף אַליִיא קאשטשושקי 21 צו אַמטירען אַ צוגאָב-פאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ. ק. או. לאָדז — שטאָט 1.

עס דאַרפען זיך צושטעלען די פאָבאָראָווצעס פונ'ם יאָהר-גאַנג 1911 און עלטערע, וואָס וואוי-נען אויפ'ן שטח פון די קאָמיסאַריאַטען: 2, 3, 5, 8, 9 און 11, וועלכע האָבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט צו אַ פאָבאָר-קאָמיסיע, האָבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, און האָ-בען בעקומען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון די לאָדזשער סטאַראָסטווע.

מאטאריזאציע פון דער לאדזער פאסט

(2) די פאָסט האָט צוגעקויפט נאָך 5 מאָטאָ-ציקלען צו די פריהערדיגע צוויי.

איצט וועט די פאָסט ארויסגענומען ווערען 5 מאָל אין טאָג.

דאָס לעצטע מאָהל — 10 אין אָווענד.

די דאָזיגע פונקציע וועלען אויספיהרען מאָ-טאָציקליסטען, וואָס זענען ספעציעל אויסשטודירט געוואָרען אין ווארשא.

האנדעלס-בעציהונגען מיט אויסלאנד

ארץ-ישראל-פירמעס שיקען צו אפער-טען צו דער לאדזער האנדלס-קאמער

אין דער לאָדזער האנדעלס-קאָמער זענען אנגעקומען אַ גאנצע רייהע אָפערטען פון אויסלענ-דישע פירמעס, וואָס ווילען איבערנעמען פערטרע-טונגען פון לאָדזער אויסאַרבייטונגען. צווישען אנדערע, זענען דאָ צוויי פירמעס פון ארץ-ישראל, וואָס ווילען זיך פערבינדען מיט לאָדזער פירמעס וועגען עקספּאָרט און אימפּאָרט-אונטערנעמונגען.

בענויע אינפאָרמאַציעס קען מען בעקומען אין דער לאָדזער האנדעלס-קאָמער.

פארזיכטיג מיט'ן הייצען

עס הויבט זיך שוין אן „דער סעזאן" פון פערטשאָדעט ווערען

(2) נעכטען זענען מחמת אַ דעפעקט אין אויוועז און צו שטאַרקען איינהייצען פערטשאָדעט געוואָרען מיכאָל און זאָפיאַ סאַבינסקי (אויף שרוד-מיעסקאַ 19) און זייערע קינדער סטעפאַן, יאַן און טאַדעאוש.

מ'האָט געמוזט אַרויסרופען פּאָגאָטאָוויע, כדי אָפּצומינטערן זיי.

אפטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעיסקא 15), ס. טראווקאווסקא (בזשעזשינער 56) מ. ראָזענבלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאָ-שעווסקי (פּיעטרקאָווער 95), י. קלופּטא (קאָנטנא 54) ל. טשינסקי (ראָקיטשינער 53).

די נייעסטע פערפומען

אוז אַלערליי

אינ- און אויסלענדישע

קאסמעטיק

עמפפעהלט

צו קאנקורענץ-פרייזען

די מאדערנסטע פערפומעריע

פאַר אָנגראָסיסטען — ספעציעלער ראַבאַט

▼

הורט און דעטייל!

J. DRUKIER

ZAWADZKA 5, TELEFON 175-92

2 „אויפטוערס" און 1 „צוקוקער"
די אויסוואורפען זענען נעכטען גע'משפט געוואָרען

(2) נעכטען זענען גע'משפט געוואָרען די 2 יונגעלייט: דער 23-יאָהריגער אַטאַ רייבערט און דער 20-יאָהריגער ווילהעלם פאָל—ביידע פון קאָנסטאַנטין — וועלכע האָבען אין אויגוסט ה. י. פערגוואַלדיגט די 17-יעדריגע וולאַדיסלאַווא מלינאַרטשיק, וואָס האָט נעקליבען שוועמלעך אין וואלד.

דער דריטער יונגערמאַנטשיק, דער 17-יאָריגער יוזעף וויטקאָווסקי איז מיט זיי מיטגעווען, אָבער זיך בעגנוגענט מיט'ן בלויזען צוקוקען...

דאָס געריכט האָט דעם ערשטען פער'משפט אויף 3 יאָהר טורמע, דעם צווייטען אויף 2 יאָהר און דעם דריטען אויף 1 יאָהר טורמע מיט'ן אָפּלייגען דאָס אויספיהרען דעם אורטייל אויף פינף יאָהר.

ערשטער קרבן פון גליטש

(2) נעכטען האָט זיך אויף ראָג ראָקיטשינער און ביזקא אויסגעגליטשט די 59-יאָהריגע ראַזאַליא אָרנאָפּ (סוכא 6), און זיך צובראָכען די רעכטע האַנד.

פאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אהיים.

באַנדיטען-אָנפאַל

(2) די ברידער אַנדזשעי און יאַן גאָזדעצקי, איינוואוינער פון דאָרף פשעגאָזשאַלי, שעראַדזער קרייז, זענען עהערנעכטען געגאַנגען פון וואלין אהיים.

אויפן וועג זענען זיי בעפאַלען געוואָרען דורך אומבעקאַנטע פערזאָנען, און מורא'דיג צושלאָגען געוואָרען.

אַנדזשעי גאָזדעצקי'ן האָט מען געמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאָל.

פאָליציי האָט תיכף דורכגעפיהרט אַנ'אָבלאַווע, און אַרעסטירט עטליכע פערדעכטיגע פערזאָנען.

שקצים בעפאַלען אַ יוד און לעכערן איהם דעם קאָפּ
פאָליציי זוכט די אָנפאַלער

הערש פאַקולאַ, פון פאָדזשעטשנאַ 29, איז נעכטען אַדורכגעגאַנגען אויף זאַכאָדניאַ גאַס. פּלוצלינג זענען איהם בעפאַלען עטליכע שקצים און איהם געלעכערט דעם קאָפּ. אַ צובלוטיגטער איז ער אַוועק צו דער פאָליציי, וועלכע האָט צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

הונגעריגע ציגיינער

(2) נעכטען זענען אויף דער גאַס פון 28 טען פולק קאַניאָווער שיסער, נעבען הויז 26 אַוועקגעפאַלען פאַר אויסשעפּונג און הונגער די 35-יאָהריגע ציגיינערין יוזעפאַ פיאַדאָראָווגאַ מיט איהרע צוויי קינדער: יוזעף (9 יאָהר) און וולאַדיסלאַוו (5 יאָהר).

פאָגאָטאָוויע האָט זיי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל ביים שטאָטישען זאַמלפּונקט.

אַ יונגער שמוגלער
וועלכען מ'שמוגעלט אריין יאָהרען טורמע

(2) נעכטען איז געמשפט געוואָרען דער 26-יאָהריגער טאַבאַק-שמוגלער, מיכאל אַדאַמטשעווסקי, וועלכער האָט איצט אָנגעהויבען אָפּצוזיצען אַ פינפט-האַלבעיאָהריגען „ווירעק" פאַר שמוגלען טאַבאַק פון דייטשלאַנד.

נעכטען האָט ער צובעקומען 482 טעג צו זיצען...

ער האָט נאָך אַ רייה פּראָצעסען, און אויב עס זאָל איהם גיין, ווי ס'גייט איהם ביז איצט, קאָן ער האָבען די האָפנונג אויף אָפּצוזיצען אין קרימינאַל עד סוף כל הדורות.

אַנ'אונטערגעוואָרפען קינד

(2) נעכטען איז אין טויער אויף זאַכאָדניע 14 געפונען געוואָרען אַ יונגעלע, 4 וואָכען אַלט.

דאָס קינד האָט מען איבערגעגעבען אַ זשלאָבעק, און וועגען דעם ענין איז מיטגעטיילט געוואָרען דער פאָליציי, וועלכע זוכט די פערברעכערישע מוטער

יעדער ליבהאָבער פון שעהנער קונסט
דאַרף בעזוכען די
בילדער-אויסשטעלונג
פון בעריהמטען קונסט-מאַלער
יעקב ראַטבוים
אין לאָקאַל פון „בני ברית"
פּיעטריקאָווער 90.

קאַמעראַל און קליינקונסט-
טעאַטער
אל. 1 מאַי 2 אל. 1 מאַי 2
„אַראַראַט"
קינסטל. אָנפיהרונג: משה בראָדערזאָן.
היינט, זונטאג, 2 פאָרשטעלונגען
8 און 10 אָוונד
ווידערהאָלונג פון דער
פּרעמיערע
רעוויו אין 2 טיילען
15 בילדער
אויסגעפיהרט פון קינסטלערישען „אַראַראַט"-אַנסאַמבל (ליט א. ב.)
בירנבוים דוד, בערגמאַן יואל, בלאַט אברהם, דזשיגאַן שמעון, ליליאַנאַ, פּעטערמאַן מאַניא, סטרוגאַטש יוסף, שיינע מרים, זאַנדעל יאַנאַ, שוואַרץ האַלאַ, שאַכעט ראַמאַ, מאַרקאַ אירמאַ

פּראָגראַם:
1) פּראָלאָג; 2) ווי אַזוי געהט דער ניגון; 3) אַ זיס לעבען; 4) דער חזן פון באָגאָפּאָל; 5) טאַננאַ; 6) קינדער-שפּיל; 7) גלאָזען-געקלאַנג; 8) וקבצנו יחד... 9) טאַנץ; 10) פּאַרטענצערין; 11) ביים פּאַרסאָן; 12) כל-בו-באיכ; 13) צרות פון יאַ-יאַ (מאָנאָלאָג); 14) אָפּגעשפּילט אַ טעאַטער; 15) איז פינטשעוו טאַנט שוין... (פינאַל).

טעקסטען: משה בראָדערזאָן, י. אַבערושאַנער, טונכעלער, לוסטיגער פּעסימיסט
מוזיק—קאָמפּאָזיטאָר: דוד בייגעלמאַן. דעקאָראַציעס: דינה מאַטוס און א. הענדלער. קינסטלערישער טאַנץ-קוואַרטעט.
אָרקעסטער אונטער דער פּערזענליכער אָנפ. פון דוד בייגעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון טעאַטער.

די חנוכה-פייערונג אין דער סינאַגאָגע

די מעלדונג פון גרויסען חנוכה-פייערונג אין דער סינאַגאָגע (צום ערשטען מאָל פון איהר בעשטעהן), אין וועלכער עס ווירקט מיט דער גרעסטער קאַנטאָר-קינסטלער, ה' ישראל אַלטער פון דער אָבער-סינאַגאָגע פון האַנאָווער (דייטשלאַנד) האָט אויפגעטרייסעלט אונזערע מוזיקליבענדע קרייזען.

עס איז זעלבסטפערשטענדליך: יודען ליבען אַ חזן. דער חזן אין שוהל האָט נעגעבען דעם יודישען פאָלק דעם אימפּולס, צו הערען און פערשטעהן נגינה. די יודישע ימים-טובים ווערען אין שוהל פייערליכער און הערציגער פאַר'ן עלטערען דור, און אויך ביים יונגערען דור הויבט אָן צו גליהען אַ פייער-פונק פון שוהל-נגינה דורכ'ן חזן די שוהל-נסחאות, וואָס זענען בעזונגען געוואָרען מכמה דורות פון די עמאַליגע גלאַנץ-חזנים מיט זייערע גרויסע און שעהנע שטימען, מיט זייער גלוטיגען טעמפּעראַמענט און הייסען געפיהל האָבען דערוועקט התלהבות אין די הערצער פון די צוהערער. אָט די חזנים האָבען עס אייגענטליך געשאַפען און געבילדעט די אַזוי אָלגעמיין גערופענע „יודישע נגינה", און נאָר די יודישע נגינה ציהט און לאָקט דעם יודישען עולם.

און ווען די נגינה ווערט אימפּראָוויזירט, אָדער אפילו בלויז רעפּראָדוצירט פון אַ בעריהמטען חזן-קינסטלער, וואָס איז אומשטאַנד צו ווירקען אויף די געמיטער דורך זיין עכטען יודישען ברען, קנייטש און קרעכץ. — דעם דאָזיגען חזן לויפט מען הערען אפילו אין די ערגסטע קריזיס-צייטען. און דווקא אין קריזיס-צייטען איז אַזאַ חזן-קינסטלער אימשטאַנד צו טרייסטען די פערביטערטסטע הערצער און נשמות:

און ווער איז עס דען דער דאָזיגער בעריהמטער חזן-קינסטלער, אויב נישט דער חזן ישראל אַלטער פון האַנאָווער, וועמענס שטימע ווערט פון דער פאַך-קריטיק פערגליכען מיט קאַרוזא'ס שטימע? צו איז דען אַ וואונדער, אַז די ידיעה וועגען גרויסען חנוכה-פייער אין סינאַגאָגע (צום ערשטען מאָל אין לאָדז), אין וועלכער עס ווירקט אָט דער גרויסער וועלט-בעריהמטער חזן-קינסטלער ר' ישראל אַלטער האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגען רושם אין אונזער שטאָט?

D—ski

אָפּגעלעגט דער תחלת ספר תורה
פון די שעורי ערב פל. וואָלנאָשטשי 3

היינט האָט געזאָלט פאָרקומען אין זאַל פּיראַמאָוויטשאַ 3, אַ סיום פערבינדען מיט תחלת ספר תורה. צוליב דעם וואָס דער לובלינער רב ווילט איצט אין לאָדז האָבען די שעורי ערב אויסגענוצט די געלעגענהייט און אָפּגעלעגט די פייערונג אויפ'ן קומענדיגען זונטאָג, בכדי צו האָבען די מעגליכקייטען אַז דער רב זאָל אנטיילנעמען אין דער חגיגה.

פון „תוצרת ארץ-ישראל"

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט די לייטונג פון „תוצרת הארץ" אין לאָדז, בעשטימט פאַר איהרע קאָנסומענטען אַ פּרעמיע פון 2 אומזימטע רייזעס קיין ארץ-ישראל.

זעלבסטמאָרד פון אַ פריזיער

(2) נעכטען האָט אין זיין וואוינונג אויף קראַשעווסקיעגאָ 18 איינגענומען עטליכע פּאַסטילקעס סובלימאַט דער 35-יאָהרינער וולאַדיסלאַוו טאַמטשאַק — אַ פריזיער פון פאַך.

פאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

די סיבה פון טראַגישען שריט איז אומבעקאַנט.

פּראָפ. סאַמוילאָוויטש אין לאָדז

דער וועלט-בעריהמטער פּראָפעסאָר און גראַפאָלאָג ה' רודאָלף סאַמוילאָוויטש, קומט קיין לאָדז און וועט מאָרגען מאָנטאָג אַרויסטרעטען מיט אַ זעהר העכסט אינטערעסאַנטען רעפעראַט אין דער דייטשער שפּראַך אין פילהאַרמאָניע זאַל א. ד. ט.: „מיטן אייזבראַכער קראַסין, ווי אויך מיט דער לופט-שיף גראַף צעפּעלין צום צפון-פּאָל".

פּראָפעסאָר סאַמוילאָוויטש איז געווען פּערזענליך ביי דער עקספּעדיציע פון ראַטעווען דעם פערלוירענעם גענעראַל נאָביל, און וועט ערצעהלען און איבערגעבען פערשידענע כאַראַקטעריסטישע מאָמענטען וועגען זיין רייזע.

ביי מידקייט און גערייצטקייט
מורא-געפיהל, שלאָפלאָזיגקייט, הערץ-בעשווערדען, ברוסט-דרוק רעגולירט דאָס נאַטירליכע פּיטערוואַסער
Franciszka Józefa
די בלוט-צירקולאַציע אין אונטערלייב, נאָכהאַלטענד און ווירקט בערוהיגענד אויף די נערווען. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעשנעס.

וואגאנען דירעקט קיין זאקאפאנע

(א) וועלען אנהויבען צו גיין פונם 17 ד. ח. פון דער לאדזער פאבריק-באהן, 6 אין אווענד.

אזוי ווי די באהן קומט אן קיין זאקאפאנע פארטאג, האט „ארביס" אויסגע'פועלט, אז די פאסאזשירען וועלען קענען פערבלייבען אין דעם גוט-בעהייצטען וואגאן ביז האלב 8 אינדערפריה

רעציטאציע-אווענד פון דיכטער יצחק קאצענעלסאן

היינט 8.30 אווענד קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע שרודמיעסקא 29 א רעציטאציע-אווענד פון דיכטער יצחק קאצענעלסאן, וועלכער וועט פארלעזען איינס פון זיינע נייע ווערק א. נ. „צווישען גאט און געטער".

די „אראראט" - פרעמיערע „אין פינטשעוו טאגט שוין" איז אראפ מיט א שטורמישען דערפאלג

— אזוי פיל לאכען האט מען נאך קיינמאל נישט געלאכט!

— אזא הנאה האבען פון טעאטער האט מען שוין לאנג נישט געהאט!

אט מיט דעם איינדרוק גייט ארויס דער בעזוכער פונ'ם ערשטען היי-יאהריגען פראגראם אין „אראראט" א.נ. „אין פינטשעוו טאגט שוין.

ווי עס איז געווען צו דערווארטען, זענען די ערשטע 4 פארשטעלונגען פון דעם דאזיגען געלעכטער-פראגראם אדורך ביי פיל געפאקטע זאלען, א שפילקע נישט אריינצוווארפען. און דער עולם האט מיט שטורמישער אנערקענונג אויפגענומען יעדען נומער בעזונדער.

א גענויע אפשאצונג וועלען מיר געבען אין די נאהענטסטע נומערען פון אונזער צייטונג.

היינט ווערט געשפילט 2 מאל: 8 און 10 א זייגער.

גרויסער ערפאלג פון דער סענסאציאנעלער פיעסע „צוליב א פרוי" אין „סקאלא"

היינט 9 אווענט ווערט געשפילט צום 3-טען מאל דאס סענסאציאנעלע לעבענסבילד „צוליב א פרוי" וועלכע האט פרייטאג און שבת ארויסגערופען א גרויסען ענטוזיאזם ביים צאלרייכען עולם וואס האט בעזוכט דאס „סקאלא"-טעאטער. די פיעסע איז רייך אין שפאנענדע מאמענטען ווי אויך הארציגע געזאנג-נומערן.

זיידענע און האלבזיידענע טעקסטיל-אויסארבייטונגען קיין קאנאדע

אינטערנאציאנאלע מערק אין ברי'סעל

די לאדזער האנדעלס-קאמער האט פון פוילישען קאנסול אין מאנטרעאל בעקומען א ידיעה, אז די פוילישע זייד- און האלב-זייד טעקסטיל-אויסארבייטונגען, וואלטען איצט געהאט גרויסע עקספארט-מעגליכקייטען אויפ'ן קאנאדישען מארק.

אינפארמאציעס קען מען בעקומען אין דער האנדעלסקאמער (ל. 10361)

דער 19-טער אינטערנאציאנאלער מארק אין ברי'סעל קומט פאר פון 15 ביז'ן 19 אפריל 1933.

אינפארמאציעס וועגען די רייזע-בעדינגונגען, גיט די לאדזער האנדעלס-קאמער.

ווער האט געקענט יעקב ראזענוואלד?

ער וויל גליקליך מאכען א מענש

אין ניו-יארקער „פארווערטס" געפינט זיך אנ'ערקלערונג פון א געוויסען יעקב ראזענוואלד, וועלכער האט פערלאזען לאדז אין יאהר 1907.

ראזענוואלד ערקלערט, אז אין לאדז האט איהם פיל געהאלפען א יודיש מיידעל, זי האט איהם אויך געבארגט געלט אויף הוצאות.

אזוי ווי ער איז איצט רייך, בעט ער דעם מיידעל, אז זי זאל וועגען זיך צו וויסען געבען און ער איז גרייט איהר צו העלפען מיט וואס זי וועט נאר וועלען.

דער נאמען פון דעם מיידעל גיט ראזענוואלד נישט אן.

די „אויסלענדישע" קאפעלושען

וואס זענען בעארבייט געווארען אין לאדז און לעמבערג

(א) אין שייכות דערמיט, וואס די גרעניץ-פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז אין לאדז ווערען פערקויפט „אויסלענדישע קאפעלושען", וועלכע זענען אויף אזויפיל אויסלענדיש, וואס זיי ווערען איבערגעארבייט פון אפגעטראגענע אויסלענדישע קאפעלושען — איז דער ענין ווייטער געפארשט געווארען, אז די הויפט-צענטראלע פון איינקויפען די אלטע קאפעלושען האט זיך געפינען אויף מלינארסקא 14 אויפ'ן לאגער ביי יצחק הערשבערג'ן, און אז ער האט זיי ווייטע טראנספארטירט צו „אויסלאנדישיזירען" קיין לעמבערג.

הערשבערג איז צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

דער קאמף וועגען א קאלעקטיווען אפמאך

דעם 8 ד. ח. איז אין לאקאל פון א.ק.ז.ז. פארגעקומען א פלענאר-פערזאמלונג פון דער הויפט-פערוואלטונג פון די טעקסטיל-פעראיינען אין פויליען.

פון די רעפעראטען איז קלאר געווארען, אז די סיטואציע אויפ'ן טעקסטיל-מארק האלט זיך כסדר אין איין פערערגערען. אז די פאליטיק פון די אינדוסטריעלער — איז ווייטער צו רעדוצירען די לוינען א. א. וו.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז דער קרייז-קאמיטעט בעפולמעכטיגט געווארען צו אנהויבען די אקציע וועגען בענייען דעם קאלעקטיווען אפמאך.

אין דער אנגענומענער רעזאלוציע ווערען די ארבייטער גערופען צום קאמפס-גרייטקייט.

ס'איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע געגען דעם נייעם פאראיינס-געזעץ.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו רופען אנ'אלפויילישען דעלעגאטען-צוזאמענפאהר, און אין יאנואר און פעברואר ק. י. אדורכצופיהרען א פראפאגאנדע-חודש:

היינט אין די פוילישע טעאטערס

שטאטיש טעאטער: 4 און 8.30 „דזשים און דזשיל".

קאמעראל-טעאטער: 5 נ.מ. „רעמבראנדט צו פערקויפען, 9 אווענד „דאס גליק פון מארגען אן".

פאפולארני טעאטער: 12 מיטאג פאר קינדער „די שניי קעניגין און 7 קארליקעס". 4 נ. מ. און 8,15 אווענד „לעדי שיק".

טעאטער „יאר": רעווי „קארוזעל פון הומאר".

רעפעראט פון דר. שעכטמאן

דר. שעכטמאן וועט דאנערשטאג אווענד ארויסטרעטען אין פילהארמאניע מיט א רעפעראט אויף ד. ט. „דער אמת וועגען דער לאגע פון די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד".

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 11 דעצעמבער 1932

10 גאטעס-דינסט. 11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12,15 סימפאנישער פריהמארגען. 3 קאנצערט. 4 פראגראם פאר יוגענד, פעליעטאן, 4,25 גראמאפאן-פליטען. 4,45 פערשידענע ידיעות. 5 קאנצערט. 6 לייכטע מוזיק. 7 פערשידענעס. 7,20 ספארט-ידיעות פון לאדז. 7,25 אוידיציע, 8 פאפולערער קאנצערט, ספארט-ידיעות. 9,10 קאנצערט. 10 טאנץ-מוזיק. 11,00 מעטעאראלאגישע און פאליציי-קאמוניקאטען. 11,05 ציגיינער-ארקעסטער.

אויסלאנד

12,45 וויען – סימפאנישער קאנצערט. 3 קאפענהאגען - סימפ. קאנצערט. 8 וויען – אפערעטקע, 8,05 בערלין – טר. פון בערלינער קאנצערט-הויז. 8,30 מיילאנד—אפערע. 8,30 פראג—קאמפאזיטארען-קאנצערט. 8,45 רוים – אפערעטקע. 10,05 לאנדאן – סימפ. קאנצערט.

מעלדונגען

פון שעורי-ערב פל. וואלנאשטשי 3 דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער סיום אויף מסכת בבא בתרא פערבונדען מיט התחלת ספר תורה, וועלכע האט געדארפט פארקומען היינט זונטאג דעם 11.12 אין נייעם קאנצערט-זאל פירעמאוויטשע 3 איז געווארען אפגעלעגט אויפן קומענדיגען זונטאג דעם 18.12 מיט דער בעטייליגונג פון לובלינער רב הגאון מרן ר' מאיר שפירא ווי אויך מיט אנגעזעהענע פערזענליכקייטען פון אונזער שטאט, מיר בעמערקען גלייכצייטיג אלע, וועלכע האבען געקויפט בילעטען אויף דער היינטיגער דאטע זענען גילטיג אויפן קומענדיגען זונטאג.

ווער ווייסט?

דורך נחמן ראזענבערג, מאנטרעאל (קאנאדע) ווערט געזוכט דער לאדזער איינוואוינער פון מאן א טרעגער, זיין פרוי רופט מען שרה דעם שוסטערס געוואוינט פריהער באלוטער מארק 7. גענויעס אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז

היינט, זונטאג, 11 דעצעמבער, 8,30 אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע שרודמייסקא 29 א רעציטאציע-אווענד פון דיכטער יצחק קאצענעלסאן אין דער יודישער שפראך א.נ. „צווישען גאט און געטער". 5225

גענען גריפע

ערקעלטונגס-קראנקהייטען, אינפלוענץ, רעוומאטישע שמערצען ווירקען טאגאל-טאבלעטען שנעל און זיכער. רעכטצייטיג גענומען פערשווינדען די קראנקהייטס-דערשיינונגען תיכף. פולקאם אונשעדליך.

— צו בעקומען אין אלע אפטייקען. —

טאגאל

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(40

דאס געשריי פון דיד'ן איז געווען אזוי שרעקליך, אז דער רב צוזאמען מיט ר' חיים'ען זענען אויפגעשפרונגען פון די ערטער. קיינער האט נישט געוואוסט, וואס ס'איז געשעהען, דיד האט זיך פערשטעלט דאס פנים מיט ביידע הענד און האט געציטערט. דער רב מיט ר' חיים'ען האבען זיך אנגעקוקט, אזוי ווי איינער דעם אנדער'ען וואלט געפרעגט, וואס ס'איז געשעהען. דיד האט אפגעדעקט דאס פנים, אבער ווי נאר ער האט געעפענט צוריק די אויגען און ער האט נאכאמאל הארציסענד אויסגעשריגען.

דעמאלט האבען שוין ר' חיים און דער רב א קוק-געגעבען אויפ'ן פענסטער און זענען אויך ערשטוינט געבליבען. דורכ'ן פענסטער האט אריינגעקוקט א מיידעל. זי האט צוגעפרעסט איהר פנים צו דער שויב, געשטאנען אונבעוועגליך און געמייכעלט. ס'איז שוין געווען שפעט אין דער נאכט און דאס בעוויזען זיך פון אימיצענס געשטאלט אין פענסטער איז געווען מעהר ווי איבעראשענד.

— ווער איז דארט? האט דער רב אויסגעשריגען, ווער שטעהט דארט ביים פענסטער?

די ערשיינונג האט זיך נישט געריהרט, בלויז איהר שמייכעל אויף די ליפען איז ברייטער געווארען, בלויז איהרע אויגען זענען גרעסער געווארען.

— ווער איז דארט? האט דער רב נאכאמאל געשריגען, אבער אלץ מיט דעמזעלבען ערפאלג. דאס מיידעל ביים פענסטער האט זיך נישט געריהרט פון ארט.

דיד האט געציטערט ווי אין פיבער, ער איז אבער באלד געקומען צו זיך און האט זיך דערנעהנטערט באהענט צום פענסטער, אזוי ווי ער וואלט זיך געוואלט איבערצייגען, צי דאס, וואס ער זעהט איז נישט קיין חלום, צי דאס איז בכלל מעגליך. ער איז צוגעגאנגען הארט צום פענסטער, אבער דאס מיידעל פון דער אנדערער זייט, האט זיך נישט געריהרט, דיד האט פון דער זייט אויך צוגעדריקט זיין פנים צו די שויבען און זיין געזיכט און דאס געזיכט פון דעם מיידעל האט אפגעטיילט נאר די פענסטער-שויב, אזוי איז ער געשטאנען עטליכע מינוט און בכלל נישט געוואלט פון דארט אוועקגעהען. דער רב איז דערווייל געקומען צו זיך, ער האט אפגעריסען דיד'ן פון דער שויב און אליין געוואלט עפענען דאס פענסטער. דערווייל איז אין צימער אריינגעקומען די רביצין חלי'ע, א פערשלאפענע און דערשראקענע.

— וואס איז דא געשעהען, וואס פארא געשרייען זענען דא געווען, קיינער האט נישט געענטפערט, נאר אלעמענס אויגען זענען געווען געווענדעט צום פענסטער, ווי דאס מיידעל איז נאך אלץ געשטאנען אונבעוועגליך און אריינגעקוקט מיט א שמייכעל אויף די ליפען.

די רביצין האט אויך געווענדעט איהר בליק אין דער דאזיגער זייט, און דעם אויגענבליק האט זי אויסגעשריגען.

— מרים! מרים! וואס טוט זיך דא?

דעמאלט האט דער רב נישט מעהר געווארט און האט א ריס-געגעבען דאס פענסטער, וועלכעס האט זיך מיט א קרעכץ געעפענט. ערשט איצט האט זיך דאס מיידעל אזוי ווי אויפגעוועקט פון א חלום. האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען און אנגעהויבען צו ענטלויפען, אלע זענען געווען אזוי איבערראשט מיט דער ניגער סצענע, אז ביי אלעמען האט אפגענומען דאס לשון.

דיד'ן האט געצויגען צום פענסטער, ער האט געוואלט ארויסשפרונגען דורכ'ן פענסטער, נאכיאגען מרים'ען און זיך דערוויסען, וואס ס'איז פארגעקומען. ער האט אבער נישט געהאט קיין מוט דאס צו טון. בעת אין צימער האט זיך געפינען דער רב און בעוונדערס די רביצין. אבער איצט האט די רביצין אליין, א טויט-בלאסע פון שרעק זיך אנגערופען:

— וואס שטעהט איהר ווי די ליימענע גולמ'ס. ווער ווייס וואס פארא אומגליק דא איז געשעהען?

איך ווייס דאך, אז מרים ליגט א שווער קראנקע אינדערהיים, ווי אזוי קומט זי דא אהער, זאל אימיצער זי נאכיאגען.

דיד האט מעהר נישט געדארפט הערען, ווי א קאץ איז ער מיט איין שפרונג שוין געווען אויפ'ן פענסטער און נישט קוקענדיג אויף קיין שום געפאהר ארויסגעשפרונגען אין דער פינסטער. די גאסען זענען געווען פוסט. די גאז-לאמטערנס האבען שוואך בעלויכטען די גאסען און זייערע שטראמען האבען דורכגעריסען די טיפע פינסטערניש אינדרויסען, פון דער-ווייטענס האט נאך דיד געזעהען מרים'ען לויפען. זעהר שנעל איז זי געלאפען, אזוי ווי זי וואלט דורך אימיצען געטריבען געווארען, אזוי ווי א שטורם וואלט זי געיאגט. דיד איז נישט אפגעשטאנען, ער איז געלאפען נאך שנעלער פון איהר אויף די פוסטע גאסען. די קאסקע איז געפלויגען אין דער לופט. דאס פנים פערשוויצט און דער קאשקעט אן א זייט. ער האט פון די אויגען נישט ארויסגעלאזען מרים'ען, אז זי זאל נישט לויפען אין ערגעץ, וואו ער וועט נישט בעמערקען.

מרים איז געלאפען פון איין גאס אין דער אנדערער, דוד נאך איהר, קיינער האט זיי נישט געשטערט, ווייל קיינער איז דורך די דאזיגע גאסען נישט אדורכגעגאנגען. פלוצלונג האט דיד בעמערקט, ווי מרים'ס אימפעט האט זיך איינגעבראכען. איהרע טריט זענען געווארען קלענער און דער שטח צווישען מרים'ען און דיד איז אלץ געווארען קלענער. דיד איז אויך שוין געלאפען מיט די לעצטע כוחות, וועלענדיג דערגרייכען דאס מיידעל, וועלכע האט זעהט אויס, איבגאנצען שוין נישט געקענט לויפען. דיד האט פון דערווייטענס געזעהען, אז מרים הויבט זיך אן צו וואקלען אויף די פיס, ווי א שיכור, און קוים, קוים זי געהט און אין א געוויסען מאמענט איז זי געפאלען, און געבליבען ליגען אונבעוועגליך אויף דער ערד. דוד איז שנעל צו איהר צוגעלאפען.

(פארטזעצונג קומט).

„PAW“ דערמאנט, אז די ווייהנאכטען דערנעהנטערן זיך!

אויף קיין שום טיש אויף די חגאות דארף נישט פעהלען די וועש פון דער מארקע „PAW“

אויסנאהמס-יום-טוב-געלעגענהייט:

אנהויבענדיג פון 12-טען דעצעמבער ד. י. ארדנען מיר איין א ביליגען פערקויף, כדי צו ערמעגליכען דער ג. קונדשאפט ביי די מינימאלסטע מיטלען אויסצווועהלען זיך אַנ'ענטשפרעכענדען ווייהנאכטס-געשאַנק. וואס וועט אייך זיכער פערשאפען א סך פרייד און פערגעניגען.

Oto jedno z damskich praw
Noś bieliznę marki „P a w“.

„PAW“

SALON SPRZEDAŻY DETALICZNEJ
Łódź, PIOTRKOWSKA 154, Telefon 141-96.

צו פאבריקס-פרייזען קען מען בעקומען די אויסארבייטונגען פון דער מארקע „PAW“, אויך ביי די פירמעס:
Marjan LEWKOWICZ, Piotrkowska 46
B. LISSNER, Piotrkowska 94
„Świat Pończoch“, J. KANTOROWICZ, Piotrkowska 116.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייזע פאסטענס

א טיכטיגע קוואליפיצירטע שיך-פערקויפערין ווערט געברויכט ביי אדערבערג, פיעטריקאווער-גאס 17. 5216

אינקאסענטען פעהיגע קענען גוט פארדינען. אפערטען מיט אדרעסען אנציגעבען אין אדמיניסטר. „נייער פאלקסבלאט“ אונטער „אינקאסענט“ 5214

פערשידענעס

ביכהאלטעריע, פיהרען האנדעלס-ביכער לערנט אויס גרינדליך פאר 25 זל., מאשין-שרייבען לערנט אויס פאר 10 זל. ביורא „קארעקספאל“ צעגעלניאנא 25. 5215

Oryginalny

אכטונג!
קאלענדאר אויפ׳ן יאהר 1933
פון דערמאנטאיר צוזאמען מיט א נאמען און אדרעסען
1.20 גר.
znak fabr.
קען ווערען געליפערט מיט רעקלאמע

NIEMEŃSKA FABRYKA Grodno
Sklep w Łodzi, Piotrkowska 49
telefon 106-33.

באלאווע קליידער אויף אבנוץ אויף חתונות לויט דער לעצטער מאדע צו ביליגע פרייזען, צו בעקומען ביי ב. פיסארעק, בזשעזשינער 11, פראנט, 2. שטאק. רעיעלע בעהאנדלונג.

זאליזען האלצערנע צו וויסטאוועס און פענסטער ארבייט אויס די מעכאנישע טישלעריי באזארנע 6, טעל. 242-16, אויך פאר די פראווינץ

לאקאלען

א פראנט-לאקאל אויף א ווערקשטעל, לאנגער גרויסע טרוקענע קעלערן צו פערמיטען. פאלודניאווא 28. 5226

א וואוינונג געטיילט אויף א שטוב מיט א קיך מיט מעבעל אין צענטרום שטאט פון זאפארט צוליב אברייזע אוועקצוגעבען. צו ערפאהרען אין אדמ.

צו פערמיטען א געוועלב מיט א שטוב אויף פראנציסקאנער גאס, צוזאמען אדער בעזונדער, צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאי׳ס גאס נומער 9 ביי א. צוקערמאן.

א צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג, פארטער, אין דער געגענד פון נאוואמיעסקא גאס. אהן אבטרעט-געלד פון זאפארט איבערצוגעבען, געאייגנעט פאר א געשעפט. צו ערפאהרען אין אדמ.

א געוועלב זעהר פריינדליך צו פערדינגען, צו ערפאהרען ביי נחים טויב, ג.-זארזשעווסקא 6

א קאנצעסיאנירטע קיה-שטאל איבערצוגעבען אדער צוצוטרעטען אלס שותף. צו ערפאהרען ביי קרויזע, בזשעזשינער 15.

ביליגע וואך

רעוואלאציאנס-נידריגע פרייזען
אונגעוועהנליך רייכער אויסוואהל

טיש-בעדעק

טישטיכער	פון	2.95
סערוועטקעס	„	0.30

דאמען-וועש

טאג-העמדער	פון	1.75
נאכט-העמדער	„	3.75

הערען-וועש

טעגליכע העמדער	פון	2.95
נאכט העמדער	„	4.50
קעלנער	„	0.40
אונטערהויזען	„	2.75

קינדער-וועש

מערכען העמדער	פון	0.65
קנאבען-העמדלעך	„	1.70

טאשען-טיכלעך

פאר מענער	פון	0.30
פאר דאמען	„	0.37

איבערציג

קאפעס	פון	8.70
ציכלעך	„	3.35
ליילעכער	„	3.65

שטרימף און שקארפעטן

Fil d'ecose	פון	1.85
זיידענע	„	3.75
שקארפעטען	„	1.35

שירצען

שירצען	„	1.95

גרויסער אויסוואהל פון ווידזעווער סחורות

אויסשליסליכער פערקויף פון סחורות
סעקונדא, בראק און רעשטלעך.

מיר עמפפעהלען אויסארבייטונגען פון דער מארקע **O K** פון אונבעקאנטער ביז-איצט העכסטער קוואליטעט.

מיר שיקען ארויס
פעקלעך נאך רוסלאנד
אויפ׳ן גרונד פון אפמאך מיט די פארשטעהער פון ז. ס. ס. ר.

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE“ S.A.
ROKICINSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

„Bar Rogożyka“

Zielona 11, tel. 189-14

מאכט בעקאנט, אז צוליב דעם דויערנדען קריזיס און אז יעדער זאל קענען געניסען פון אונזערע געשמאקע מיטאגען, גיבען מיר ארויס טעגליך

מיטאגען און אווענברויטען פון דריי שפייזען באר צו 80 גר.
פארציעס צו 50 גר. | זופען צו 30 גר.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף סילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געזעענע הייל בעהאנדלונג אויסגעצייכנט גוט דורך הרויסע פראפעסארען פיט מיינע בע- האנדלונג און פון דמשטן פראפעסאר דאקטאר בראבירעהינד בעוויזעינע זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, ליימונגען מיט הייל-גארמעטען און אפארטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס. ספעציעלע איינלאגעס אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגס פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנעש, פראפ. ד״ר י. מארישער, פראפ. ד״ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מען נעהמט אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה׳ דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, פאר בעפרייען מיך פון א שווערער פעראלטערטער בויך-קראנקהייט, אויף וועלכער כ׳האב געליטען זייט א סך יאהרען.

אלתר משה העשעס,
רב פון פאטאווא, ראדאמסקער קרייז.

א קאראקולענעם
דאמען-פאלטען
אויך לאפענע, פיזעם
און זייבקענע פאלטענס
פערקויף איך ביליג
האטעל מאנטייפל
זאכארניע 45, צימער 71

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ 4 „
זאכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ 8 „
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען-20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז - 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ - 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא-1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נ י ש ט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman